

FOAIA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an 4 cor. 40 bani,
Pe o jumătate de an 2 cor. 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor. anual.
Abonamente se fac la „Tipografia Poporului“ Sibiu.

Foaie politică Apare în fiecare Duminică.

Telefon Nr. 146.

Adresa telegrafică: »Foaia Poporului«, Sibiu.

INSERATE:

se primesc la BIROUL ADMINISTRAȚIEI
(Strada Măcelarilor Nr. 12).
Un șir petit prima-dată 14 bani, a doua-oară
12 bani, a treia-oară 10 bani.

Congresul Uniunii femeilor române.

Pentru înaintarea în cultură și bunăstare a femeilor române, atât doamne cât și țărance.

De pe timpul iobăgiei se pomeneste, între multe altele, și următoarea întâmplare: Un grof a scos într-o zi pe toți iobagii la lucru pe moșie; chiar și femeile, fie tinere sau bătrâne, au trebuit să iasă cu totul la lucru. De porunca grofului n'a fost cruțată nici o biată femeie, care lăptă un copilăș de câteva săptămâni la sânul ei de mamă. Această femeie, după ce a ajuns la moșie, a trebuit să-și lase copilul sub un rozor de pe marginea livezii, iar ea să se pună la lucru în rând cu mulțimea. În scurt timp, însă, copilul a început a plânge. Văzând aceasta, mama cu duioșie și cu lacrimi în ochi s'a rugat de grof s'o lase să se ducă la copil, spre a-l liniști. Dar groful n'a vrut s'o lase deloc, astfel că copilul atâta a plâns, până când a murit. Într'un târziu, când iobagii au căpătat câteva minute timp liber pentru a mânca, copilul bieteii femei adormise pentru totdeauna. Nemângăiata mamă a început atunci a plânge cu amar și cu durere....

La aceste timpuri de restriște, cari s'au sfârșit abia cu anul 1848, ne-a fugit gândul privind frumoasa cunună de doamne și țărance române, întrunite zilele acestea la congres în sala cea mare a Muzeului Asociațiunii din Sibiu.

Dar se va întreba, poate, cetitorul: Ei bine, ce are a face stările de pe timpul iobăgiei cu congresul femeilor? La aceasta răspundem, că: după a noastră părere e foarte la loc a face o asemănare între femeia română de pe timpurile înainte de 1848 și de azi. Din ce cauză? va întreba mai departe cetitorul. Din cauză că neamul nostru se trage dela acei iobagi — a daugem noi.

Stând și privind floarea doamnelor și a țărancelor române, întrunite la Sibiu, vrând-nevrând trebuie să-ți fugă gândul la trecutul mai apropiat sau mai depărtat. Au fost vremuri doar, când poporul românesc din Transilvania și Ungaria se compunea numai din iobagi amărâți de soartă. Că printre ei erau și câțiva nobili (ca și grofii) români, asta puțin schimbă fața stărilor de pe acele vremuri. Acei nobili, deși români după naștere, ei se simțiau mai aproape de grofii maghiari, decât de poporul român iobag. Se poate că ei nu vor fi asuprit pe Români în aceeași măsură, după cum făceau grofii maghiari. Dar e fapt și aceea, că nobilii români tot așa de puțin au dorit ștergerea iobăgiei, ca și nobilii (grofii) maghiari.

Ce vedem noi azi? Vedem, că iobăgia de odinioară s'a șters cu totul. Cu ea deodată, sau după ea în curând, s'au prăpădit și cei câțiva nobili români, ce-eace n'are să ne supere nicidecât.

În schimbul micii nobilimi române, a început a se ridica din sânul poporului un număr tot mai mare de oameni învățați: profesori, advocați, medici, ingineri, preoți, învățători etc. Soțiile acestor fruntași ai noștri, de bună seamă, că încă sunt persoane cu învățătură. Și după cum fruntașii poporului român se străduiesc mereu întru luminarea țaranilor noștri, tot așa vedem că în timpul din urmă s'a pornit o mișcare între doamnele române pentru ridicarea în cultură și bunăstare a țărancelor române.

Spre atingerea acestui scop doamnele române și țărancele mai fruntașe au înființat *reuniuni de femei* prin diferite sate românești. Dar aceste reuniuni răslețe lucrău care cum puteau, fiecare de capul lor. Astfel desfășurându-se lucrurile, acum vr'o doi ani s'a pornit ideea înființării unei uniuni (asociații, întovărășiri) a tuturor reuniunilor de femei. Prima doamnă română, care a lucrat mai mult în această direcție a fost doamna Baiulescu dela Brașov. În urma stăruințelor domnieisale și a altor doamne, în anul trecut s'a ținut la Brașov primul congres al Reuniunilor femeilor române. În acel congres, care a decurs foarte demn, s'a hotărât între altele înființarea Uniunii și înaintarea statutelor spre aprobare (întărire). Era însă oarecare temere, că cărmuitorii țării nu vor întări statutele. Dar de data aceasta guvernul n'a fost atât de mașter, ci în iarna trecută a întărit statutele Uniunii, astfel că congresul de acum s'a putut conchiemă pe baza noilor statute.

Ne vedem deci în fața unui fapt împlinit: Reuniunile noastre de femei, multe-puține, câte sunt și câte se vor mai înființa pe cele multe sate românești, se adună toate laolaltă pentru a chibzui asupra diferitelor lucruri bune, ce sunt a se face spre a neamului înaintare.

Se prea poate, că vor fi cetitori și cetitoare, cari la auzul acestor cuvinte se vor întreba: „D'apoi bine, ce treabă mare pentru neam pot face femeile cu reuniunile lor? Doar femeia e chemată să-și vadă de ale casei, iar încolo să lase orice griji pe seama bărbatului. Ea să-și vadă de copii, nu să se gândească la reuniuni și adunări.

Acestea sunt pentru bărbați, iar nu pentru femei“.

Cine va cugeta așa, dovedește, că nu înțelege pe deplin chemarea femeii. E de netăgăduit că rolul de căpetenie al femeii este, ca ea să îngrijească de copii și buna rânduială în casă. Dar tocmai în privința aceasta sunt atâtea de observat și de îndreptat.

Azi nu mai trăim ca pe timpul iobăgiei, ci ne putem mișca mai liberi, deși nu ne bucurăm de toate drepturile, pe cari le au alte popoare. Dar vor veni și acestea, numai noi să ne străduim cu toții și pe toate căile.

Afară de aceea, trebuie să ținem seamă, că trăim aici împreună cu alte neamuri. Iar dacă acestea se străduiesc și înaintează, — fie prin puterile lor sau cu ajutorul statului, — noi încă nu trebuie să ne lăsăm mai pre jos.

De aceste gânduri au fost călăuzite, de sigur, femeile române, când au pornit mișcarea pentru înființarea reuniunilor de femei și anul trecut s'au adunat toate reuniunile pentru a înființa o uniune a lor.

Luând parte la ședințele congresului din orașul nostru și având în vedere, că în acest prim congres ținut după întărirea statutelor, a fost vorba de alegerea căilor, pe cari să meargă Uniunea — ni se impune datoria a face unele constatări.

Și anume: putem constata cu inima liniștită, că dăm înainte destul de bine, luând în considerare stările grele, în cari trăim. Astăzi femeia română încă se străduiește, ca și bărbatul, cum ar putea contribui mai bine și ea la ridicarea familiei, iar în legătură cu aceasta la înaintarea neamului nostru. Acest gând a fost ca un fir roșu, care a ținut legătura între doamnele noastre în tot decursul desbaterilor congresului.

După o vorbire de deschidere bine cumpănită și cu înalte cunoștințe compusă din partea doamnei prezidente Baiulescu, au urmat alte conferințe în legătură cu creșterea și ridicarea în cultură a femeii române. De asemenea s'a discutat cu toată seriozitatea asupra creșterii fetițelor noastre și asupra școalelor de gospodărie casnică.

Ca un moment de mare însemnătate pentru neamul nostru trebuie să amintim și ideile umanitare (pentru ajutorarea celor lipsiți), cari s'au scos la iveală în de-

cursul desbaterilor. O vie discuție și un deosebit interes s'a arătat asupra marelui nostru neajuns: Cum am putea împiedeca, ca să nu mai moară atâția copii mici? Cum am putea ajuta pe mamele necăjite și sărace în decursul primelor săptămâni după naștere? Cum am putea sări în ajutorul orfanilor, cari sunt atât de mulți la noi? (S'a făcut de pildă constatarea că numai în comitatul Hunedoarei sunt peste 4,000!!).

Nu mai puțin trebuie să amintim, că în sinul doamnelor române se cugetă serios și asupra împrejurării: Cum am putea înmulți izvoarele de câștig pe seama țăranilor noastre? Cum le-am putea câștiga lucrul lor potrivit și bine plătit? Răspunsul a fost, că sprijinind industria de casă; să învățăm pe țăranțele noastre a coase tot mai frumos și mai multe chindisituri românești, iar după aceea să ne îngrijim de desfacerea și vânzarea cu preț bun a acestor lucrări prețioase, făcute de harnicele mâni ale țăranțelor noastre.

Iată, deci, tot atâtea idei sănătoase, corespunzătoare timpului de azi! Iată cum se dezvoltă dragostea de înaintare la femeia română! Iată râvna unui popor, care vrea să trăiască și să-și ocupe locul ce i se cuvine în șirul celorlalte popoare din jurul nostru!

Sunt tot semne acestea, cari ne dovedesc, că un popor, ce dispune de atâta energie și dor de muncă, nu mai poate fi nimic decât doar cel mult stânjenit în pornirile lui. Dar cine a văzut cu câtă însuflețire s'a făcut contribuiri de mii de coroane pentru Uniune — la sfârșitul desbaterilor congresului, — acela a trebuit să ducă cu sine acasă cele mai bune speranțe despre puterea de viață a femeii române și trăinicia neamului nostru.

Ca harnicele noastre țărance să înțeleagă mai bine rostul Uniunii ne-am văzut îndemnați a scoate la iveală cele de mai sus, iar acum lăsăm să urmeze raportul asupra desbaterilor congresului.

Deschiderea congresului

s'a făcut Luni, a doua zi de Rusalii, în sala cea mare a Muzeului Asociațiunii din Sibiu, prin d-na prezidentă **Maria Baiulescu**, care în fața unui foarte numeros public a ținut o prea frumoasă vorbire de deschidere, din care dăm și noi următoarele părți:

Tăria femeii române.

Cu adevărat, că ursita noastră a fost norocoasă și obârșia noastră din viață aleasă, pentru că noi femeile române de pe plaiurile acestea putem să arătăm din adâncul trecut măreața figură a acelei mame străbune a neamului nostru, care odinioară cu nesfârșită alipire a însoțit cetele romane până în creierul munților noștri, ca să sâdească aici puterea și trăinicia unui neam — a neamului românesc.

Și am constatat, că atât de puternică a fost tăria acestei mame latine, încât nici veacurile de ani, cari s'au prăvălit în vecnicie, nici neamurile cutropitoare, cari au năvălit cu barbarie, nu au putut să schimbe inima și duhul, credința și tăria femeii române — în toate generațiile câte au urmat de atunci până azi.

Am constatat că tot ce a lăsat această mamă sfântă a neamului nostru, ne-a rămas și s'a păstrat neștirbit până în vremea de astăzi, prin hărnicia femeii române. Nestrămutată ea a ținut cu sfințenie la limba și legea și datinele și întreaga comoară na-

țională. (Indelungate strigăte de: Trăiască!)

Iar dacă am avut acest noroc să nu ne pierdem seminția noastră, dacă bunul Dumnezeu ne-a ocrotit această comoară prin harul și prin mila sa dealungul veacurilor, prin ascunzișurile munților: noi, femeile din timpul de față, cu priceperea noastră de astăzi, cu energia noastră, cu toate mijloacele ce le avem, suntem de mii de ori mai răspunzătoare pentru viitor. Spre acest scop am plănuit înființarea Uniunii.

Scopul Uniunii.

Din această centrală a reuniunilor noastre avem datoria să dezvoltăm o putere comună pentru nevoile noastre. De aici vom conlucra la viața noastră casnică și economică, socială și morală a poporului nostru, deoarece vădit este, că pentru susținerea și păstrarea unui popor nu este de lipsă numai viața sa politică, ci și viața sa *morală*, cu interesele sale sociale. (Așa-i! Trăiască!)

Astăzi știm că mama poporului este în mare parte dătătoare de măsură pentru bunăstarea sa. Ea poate fi îngerul păzitor al neamului, oglinda vie a muncii ce întărește familia și poporul, sau ea poate să fie ispita rea, ademenitoare, care-l poate prăbuși și da plăcerilor, ce duc la decăderea morală a unui neam. (Așa-i! Aprobări puternice.)

De aceea înainte de toate vom lucra la deslegarea problemei (gândului) pentru creșterea ficei neamului nostru, care la rândul ei va deveni mama poporului, înzestrându-o cu acele calități necesare vieții, de cari noi poate am fost lipsite. Vom crește pe fica neamului nostru potrivit intereselor și necazurilor poporului românesc, pregătindu-o pentru împrejurările vieții cari sunt rânduite oricărei femei.

Ce ne lipsește?

Scriptura ne învață, că femeia trebuie să fie sprijinul bărbatului, și pentru ca să corespundă acestei cerințe vom trebui să întărim și să regenerăm sufletul femeii din viitor în direcțiunea de a iubi o viață simplă, în care cu atragere și din îndemn propriu ar trebui să se jertfească pentru ai săi, conlucrând la ușurarea corespunzătoare a vieții. Vom trebui să oțelim atât de puternic caracterul ei, încât acesta să dea naștere unei judecăți sănătoase și să renunțe de bună voie la un lux (fudulie) fără rost, dorind neîncetat a se împodobi cu darurile sufletești, cari sunt mai frumoase decât aurul și mătasea. (Strigăte: Trăiască! Așa-i! Aplauze îndelungate!)

Femeia poporului nostru este una dintre cele mai dăbace artiste în izvodirea industriei casnice, fiindcă în arta sa ea a păstrat lumina și vioiciunea colorilor, aduse de sub cerul albastru a-l vechiului pământ strămoșesc, cu care înseninează ea și azi portul și căscioara românească. Durere, că nu știe să-și cinstească portul său! (Așa e! Băgați de seamă ce vi se spune aci, voaună, țăranțelor române! Redacția.)

De asemenea nu au făcut progresele recerute nici în cunoștințele gospodăriei, nu este povățuită să pregătească o hrană sănătoasă, nu știe să folosească produsele gospodărești, nu cunoaște nici cele mai simple rânduieli ale sănătății și curățeniei, cari sunt de lipsă pentru ea și pentru creșterea copiilor ei.

Este dureros, că statistica (numărătoarea) ne arată cifre îngrozitoare despre moartea micilor copilași; iar pe când noi, cele din clasele mai înlesnite ale neamu-

lui nostru putem ajunge mai ușor la priceperea și la pătrunderea planurilor de apărare, masa cea mare a poporului nostru dela sate și din suburbiile (laturile) orașelor rămâne fără nici o cunoștință în privința aceasta.

Cu laudă trebuie să observ, că în clasele ridicate ale societății noastre (la dame) s'au făcut cele mai frumoase progrese (înaintări) în direcțiunea aceasta. Avem școli de menaj (pentru pregătirea bucatelor) și de industrie casnică (cusut și țesut etc.) până la clasa mijlocie a poporului nostru; *numai femeia dela sate nu este instruită* (povățuită) și ar fi zadarnic să avem pe deoparte o cultură rafinată (numai doamne învățate) și de altă parte o adevărată neștiință, care ne-ar despărți cu totul de poporul nostru.

Școli sătești de gospodărie. Industria de casă.

Astfel trebuie să punem cea mai mare grabă pentru înființarea școlilor sătești de gospodărie, sprijinind totodată și industria casnică. Prin ajutorarea noastră, prin legăturile noastre ce vom avea cu femeile dela sate, produsele sale de industrie casnică și produsele gospodărești să fie o meserie, un comerț, în mâna țărâncei române. Cu cât femeia din popor va fi mai instruită în gospodăria casnică, cu atât se va ridica bunăstarea noastră a tuturor, pentru că tot ce se adună acolo, la talpa țării, se revarsă cu belșug peste întreg poporul.

Mai departe avem neîntârziata trebuință a face pretutindeni instituțiuni pentru ocrotirea micilor copilași, ai căror părinți alergând după hrana lor zilnică îi lasă să piară trupește și sufletește prin colbul și mocirlele satelor, sau pe străzile și prin curțile dosnice ale orașelor, în prada neajunsurilor și a năpastelor.

Azile pentru copii.

Vom crea cu ajutorul bisericilor azile pentru scutul zilnic al copiilor (case, unde să fie adăpostiți copiii), cari ne pot totodată servi ca grădini froebeliene, fiind deoparte mai lesne de făcut și din toate punctele de vedere mai potrivite pentru lipsurile poporului nostru dela sate.

Iar ca ținta cea mai înaltă vom avea înfăptuirea aceluia mare azil, care să adăpostească pe cei mai nenorociți dintre copilași, pe cei mai mașteri de bunurile lumesti, pe acei ce sunt cu desăvârșire lipsiți de iubirea părintească, *pe copiii orfani*. Este dureros a cunoaște mizeria acestor nefericiți, părăsiți și rămași pe drumuri, în mila soții și în groaza primejdiilor. În munca mea de până acum am avut adesea prilejul de a străbate deaproape în durerile la cari este lăsată această mică omenime neputincioasă, care nu poate crește nici ca florile câmpului, nici ca paserile cerului, pentru că mâni aspre și nemiloase se întind asupra lor: *foamea, setea și frigul*, înfricoșăți argați ai morții. Aceștia sunt păzitorii lor pe pământ.

Cine să-i apere, ca să nu cadă în curse? Cine să-i apere, ca să nu fie schilodiți la trup și la suflet? — Mama poporului are această datorie să fie și mama orfanilor, să strângă pe nenorocitele odrasle la sine și să le alinte, nu numai cu hrană și cu vestminte, dar cu dragoste părintească și cu bună învățătură, cu cuvântul lui Dumnezeu. Vedeți iubite surori, cât de mult trebuie să ne grăbim a ridica

Casa milostivirei.

Cu cea mai mare pripă, cu mijloace potrivite, trebuie să strângem obolul no-

stru, dela bogat și sărac, dela mare și mic, dela oraș și dela sat, pentru că tot Românul va ști, că aceasta va fi pomana sa cea mai mare și cinstea sa cea mai deosebită de a fi scris în cartea milostiviei.

Și vom izbuti, iubite surori, pentru că am dovedit cât suntem unite într'un cuget și într'o simțire. Izbânda va fi a noastră, pentru că credem și vom putea, iar această credință tare în Dumnezeu o vom păstra și în viitor, căci altcum tot ce am clădi ar fi zadarnic, am clădi pe năsip.

Vom izbuti, pentru că femeia va trebui să pună toate însușirile sale bune în serviciul marelui cauze; cu râvna, cu nerăbdarea și cu stăruința, cu istețimea, cu agerimea minții sale, cu bunătatea, cu rugăciuni și cu lacrimi, va ajunge la scopul său, pentru că femeia, prin puterea sa de alipire, se însuflețește și suferă pentru cauza căreia se dedică. Iar de greșelile și slăbiciunile vechi, cu cari femeia a trebuit să se înarmeze în timpurile de apăsare, ea se va desrobi.

Cum vor luptă femeile române?

Noi vom pune la cale o pornire nouă a cugetării, a judecării și a culturii, potrivită noii stări de dezvoltare în care trăim. Armele noastre vor fi *cinstea, demnitatea, adevărul și dreptatea*. Pentru acestea vom lupta cu curaj și cu statornicie.

Femeia nu va fi o păpușă fără vlagă, care așteaptă să fie alintată și ademenită cu lingușiri și cu daruri, nici sclava supusă, care robește și tremură de frica stăpânului ei, ci va fi o ființă omenească, care cu judecată deplină și în tovarășie cu soțul ei va avea aceleași drepturi de viață și aceleași parte de muncă la greul vieții. Exemplul ce-l vom da noii generații viitoare va fi cea mai sigură chieșă pentru viitor.

De sus până jos vom toarce firul vieții noastre naționale și morale în preajma vremurilor viforoase, în mijlocul valurilor străine: vom fi mângâitoarele familiei noastre și vom dăruia mângâiere marelui noastre familii românești, vom fi luptătoare pentru cultură și stâlpi de credință pe plaiurile noastre străbune.

Ție viitoare generațiune, vouă mamelelor române urmașe, vă pregătim această lucrare a viitorului și v'o încredințăm cu acea legătură sfântă, că ori cât de negru, de rău, de desnădăjduit va fi ceasul prin care veți trece, să nu o dați la o parte, ci ca eroii și ca martirii, cu suflet cald și cu tărie, să vă îmbărbătați pentru această lucrare.

Incheând mă rog către Tine Doamne Dumnezeule! (Acum publicul se scoală în picioare). Intărește începuturile întemeiate, dă-ne spor și putere pentru lucrarea noastră, învrednicește-ne cu harul Tău, ca să fie trainice așezămintele noastre, dă-ne ajutorul Tău, pentru că credem fără șovăire, că precum există un larg de lume fără de hotare, așa există și o înțelepciune fără de margini, o bunătate și o milostivire întinsă și fără hotare, care ești Tu, o Doamne, celce veghezi asupra tuturor și sub a cărui ocrotire găsim liniște! Amin! (Aplauze îndelungate și strigăte: Să trăiască!)

Despre decursul desbaterilor congresului vezi la pagina 5.

Adunarea dela Ileanda-mare.

După Alba-Iulia, partidul nostru național a desfășurat steagul în cercul d-lui deputat Dr. Teodor Mihali, la Ileanda-mare, a doua zi de Rusalii. O mare mulțime de oameni din cerc și din alte părți a alergat la Ileanda, pentru a asculta glasul deputatului lor și al altor fruntași de-ai noștri.

Erau de față la adunare și mulți bărbați politici români, între cari dnii Dr. Iuliu Maniu, Dr. Branisce, Dr. Tripson, Dr. Boila, Dr. Gradovici, Dr. Gael, Dr. Nilvan și alți fruntași din cerc. Vorbirile d-lui Dr. Teodor Mihali și ale celorlalți oratori au fost ascultate cu mare însuflețire. Adunarea s'a încheiat votând următoarea rezoluțiune (hotărâre):

1. Poporul român întrunit în adunarea poporală, ținută la Ileanda-mare, în 8 Iunie n. 1914, având în vedere, că poporul român din Transilvania și Ungaria este lipsit de drepturile sale naționale, că reforma electorală înfăptuită de curând îl împiedecă dela viața politică, apoi știind că starea umilitoare în care se află nu poate fi delaturată decât prin împlinirea dorințelor exprimate în programul partidului național român: — își exprimă nestrămutata sa credință și alipire către programul partidului național român și către organizația sa de partid, fiind hotărât a purta lupta politică în deplină solidaritate și fără șovăire.

2. Poporul român și-a făcut și își face datoria față de patria în care trăiește, față de Tron, după cum și-au făcut-o și străbunii noștri prin fapte, — deci protestează împotriva acelor, cari îl acuză (învinuesc) cu necredință și cu iredentism (alipire la România). Iar dacă și între Români s'au

auzit glasuri de acestea, numai politicii de maghiarizare i se poate mulțami.

3. Trăind poporul român alături cu celelalte popoare ale monarhiei, pretinde recunoașterea individualității (ființii) politice naționale a poporului român și pretinde înfăptuirea fără amânare a unei alte legi electorale, care să corespundă cerințelor drepte democratice și să ocrotească interesele culturale și economice ale poporului român.

4. Cu părere de rău constată, că guvernul lui Tisa nu vrea să recunoască drepturile noastre naționale, dar fără aceste drepturi pace între națiunea maghiară și română nu se poate încheia niciodată. Tisa abia îngăduie limba românească în școlile de stat numai ca limbă ajutoare și mai îngăduie catechizație românească, — însă și aceste îngăduinți sunt nimicite de existența episcopiei de Hajdudorog. Gazetele noastre îndură prigoniri, zeci de milioane de coroane se întrebunțează pentru începerea de nouă strămutări de Unguri între Români, limba românească e nesocotită în oficiile publice. Dar Tisa nu vrea să pună în aplicare (să recunoască) nici legea naționalităților, lege întărită de Majestatea Sa. O nouă urgie pe capul nostru e noua lege electorală.

5. Oricât de asupritoare ar fi sistemele de guvernare, sub care trăiește o parte a neamului românesc, noi ne simțim sub raportul cultural un singur popor cu Români de pretutindeni și nici o putere lumească nu are dreptul și nu va izbuti să slăbească această coeziune morală (strângere la oaltă a inimilor), să întunece aceasta a noastră sfântă viață de 2,000 de ani. Ea este rodul istoric al vremii, și cu desăvârșire natural ale glorioasei noastre origini comune și al limbii noastre naționale. Constată deci, că ori și cine atacă și vrea să umilească ființa noastră națională a Românilor din Ungaria sau din alte țări, jignește sufletul tuturor Românilor.

6. Poporul român va jertfi averea și sângele său pentru Tron și patrie — însă niciodată nu se va lepăda de legea și limba sa, de pământul, de credințele și datinile sale strămoșești. Pentru nimenea și pentru nimic în lume nu-și va jertfi neamul românesc sufletul său: naționalitatea sa.

7. Exprimă încredere comitetului central al partidului, domnului Dr. Teodor Mihali, deputatul cercului și celorlalți 4 deputați români.

Cu paloșul.

116

Poveste vitejască din vremea descălecatului Moldovei de Radu Rosetti.

(Urmare).

Bogdan și cu Părintele Isaia, îndată ce fusese vestiți, se grăbise să vie, aducând cu ei doi vraci. Ingrăjirile acestora izbutiră să trezească pe Voevod din leșin dar ei, dela început, spusese Domnului că nu era nici o nădejde de scăpare și că moartea voinicului era foarte apropiată.

Când Voevodul deschise ochii, văzu fața lui Bogdan plecată asupra lui. Un zâmbet îi înveseli obrazul galbăn ca ciara și ochii lui stinși reîncepură a străluci.

— Să trăiești, Măria Ta! zise el cu un glas destul de puternic.

— Fără de ajutorul Dumitale mică ar fi acuma Măria mea, zise Bogdan, stringând mâna rănitului.

— Izbânda de astăzi, zise acesta pune temelie trainică și desăvârșită atât Mării Tale cât și Mării neamului românesc.

— Dar, adaoase el, ași dorî să vie de față căpitanii mei cei mai de seamă și îndreptându-și ochii către Părintele Isaia, Păunașul Codrilor.

I se răspunse că cea mai mare parte din căpitani așteptau în tindă sau pe prispă și că după Păunașul Codrilor se va trimite de sârg. Când căpeteniile Bărlădenilor intrară în odaie, Voevodul făcu semn călugărului să-i ridice capul, apoi după ce i se împlini cererea și-i se așezaseră mai multe perine sub cap și sub umeri, vorbi cu un glas deslușit și încă puternic:

— Frați boieri din țara Bărladului și tovarăși de luptă. Izbânda noastră de astăzi este hotărâtoare pentru Români, ea ne dă dovadă că stă în putința Românilor de aice, când ei sunt uniți, să trăiască prin ei însuși și să înfrunte oricând puterea ungurească. Dar pierind unirea, pieri și puterea noastră. Lajoș, învins astăzi, va porni

în curând asupra noastră cu îndoită urgie și dacă puterile noastre vor fi atunce răslăte, se va vedea sfârșitul neamului românesc iar de vor fi unite izbânda din nou va încunună steagurile noastre.

Glasul Voevodului slăbise, tăcu câtva, apoi urmă din nou.

— Moartea s'apropie răpede de mine, de astădată ea mă va birui. Nu-mi pare rău căci am parte de sfârșitul cel mai frumos ce și-l poate dorî un oștean: mor într'o zi de izbândă mare. Dar aș voi că acolo unde plec, la vecinicile lăcașuri, să duc cu mine credința că neamul meu rămas pe acest pământ este în stare, prin unirea lui, să ție piept oricărui dușman ce ar cuteză să vie asupra-i. Frați boieri din Țara Bărladului, tovarăși vechi de arme, copii ai celor căzuți în luptă împrejurul meu, faceți ca bătrânul vostru Voevod să moară liniștit! Scoateți paloșele și jurați pe ele că recunoașteți de Mare Căpitan al vostru pe Bogdan, Domnul Moldovei. Jurați că, la chemarea lui, veți alerga de ori unde va

Examenele pentru dreptul de vot.

Spicuri din scrisori, primite dela abonații noștri, asupra acestor examene.

Din sînul cetitorilor primim încă mereu scrisori, în cari se descrie felul cum au decurs examenele pentru scris și cetit. În cele următoare mai dăm unele părți din aceste scrisori, fiindcă ele sunt oglinda mulțumirii sau a indignării poporului nostru față de stările prin cari trecem.

Și ce putem constata din aceste scrisori? Că poporul se trezește tot mai mult la adevărata conștiință națională, că el pricepe tot mai mult să deosebească binele din rău și că el știe să răsplătească atât binele, cât și răul.

Dovadă despre acestea sunt simplele, dar înțeleptele cuvinte, pe cari unii țărani de ai noștri le scriu, la adresa celor ce le-au făcut bine sau rău. Mai jos vom vedea cum se cugetă oamenii noștri asupra cutărui preot sau învățător, ori alt fruntaș din sat, cari nu le-au dat nici o povață cum să-și câștige dreptul de vot. Pe de cealaltă parte vom vedea, cum îndestulirea sufletească a țăranului, îl îndeamnă a mulțumi celor ce l-au ajutat. Ba se exprimă cu deosebită recunoștință și față de străini, dacă aceia s'au purtat cinstit față de el. Iar aceasta ne dovedește, că Românul are o inimă nobilă, o inimă bună, care nici pe departe nu e stăpânită de acea ură, ce ne-o poartă nouă alte popoare. Toate aceste calități ne dau tărie în lupta ce o purtăm pentru adevăr și dreptate. Dar să vedem ce ne mai scriu bunii noștri săteni.

Poiana Aiudului. Deși comuna noastră este mică, abia de 170 de numere, puteau mai mulți să meargă la examen decât 32 de inși. De sigur că mergeau mai mulți, dacă judele comunal, apoi notarul, n'ar fi stat de capul oamenilor ca să nu mai facă examene, zicând că cei cu dreptul de vot vor trebui să plătească o nouă dajdie (dare), de 2 coroane mai mult. Din partea multora li s'a dat crezare, însă se vede cât de colo că numai au vrut să înspăimânte pe oameni. Totuș, noi 32 de inși, îmbărbătați de domnu părinte Vasile Morariu, ni-am luat curajul în dinți, ne-am suspus examenelor și am reușit 21 inși. Domnul pretor s'a purtat bine. *Un sătean.*

veți afla și că veți da poroncilor lui oștenești aceiași ascultare care ați dat-o acelor primite dela mine.

Toate paloșele s'burară în sus, apoi se întinseră de-asupra căpătâiului voinicului, alcătuiind o boltă strălucitoare de oțel, la vederea căreia ochii Voevodului, pe jumătate pînjinți, învieră din nou. Și kneazul Pogan rosti cu glasul mișcat, dar puternic:

— Pe Dumnezeu, pe paloșe, pe cinste, jurăm că recunoaștem pe Jupân Bogdan, Domnul Moldovei, de Căpitan mai mare al nostru; jurăm că vom alerga sub steag la cea dintâiu chemare a lui, jurăm că vom îndeplini cu sfințenie, ca oșteni deplini, toate poroncile lui oștenești.

Și când Pogan tăcu, un glas cât un tunet, alcătuit din glasurile tuturor căpitanilor de față răspunse:

— Jurăm!

Toma Alimoș ridică brațul:

— Dupăcum veți ține acest jurământ așa să vă ajute Dumnezeu.

Apoi bratul îi căzu și Voevodul ră-

Armeni (comit. Alba-inferioară). În comuna Armeni au putut să capete dreptul de vot numai 11 inși. La 29 Maiu au plecat numai 21 de inși la Ocna Sibiului, cu toate că puteau să meargă cel puțin 60 de inși, și din cei 21 abia au reușit 11! Unii au pregetat să lase lucrul câmpului, alții nu vreau să vază vr'un folos în examenele acestea.. De mirare e, că dintre cei 10, cari au rămas fără drept de vot, 4 inși sunt dintre cei cari au avut parte să cerceteze 3—4 ani școli la Sibiu, întorși însă acasă nu și-au mai bătut capul cu scrisul și așa n'au putut face examenul. Ne doare întâmplarea asta. Ba ce e mai mult, ei nici nu cetesc foi. *Un abonat.*

Holtmezeș (comit. Arad). Deși comuna noastră Holtmezeș e curat românească și ar fi putut face examene vre-o 35 de inși, numai 13 au făcut, pentru că nimeni nu i-a instruit. Am câștigat dreptul de vot numai noi, cari cetim câte-o foaie și am plecat la examene în Borosșebis numai la îndemnul nostru. Cinste și laudă se cuvine întregii comisiuni de examinare pentru frumoasa purtare față de noi. *Floaruț Lupei*, abonat sub Nr. 12547.

Cincul mare. Aici s'au ținut examene în 28, 29 și 30 Maiu n.; prim-pretorele și comisia examinatoare n'au pus piedeci deloc. Din Cincul-mare s'au prezentat la examene și au primit dreptul de vot peste 100 de inși, deci aproape toți știutorii de carte. De asemenea din împrejurimi numărul celor ce s'au prezentat la examene e foarte mare. Toată lauda o merită țăranimea din aceste părți! Cei mai mulți cari au luat dreptul de vot sunt cetitori ai foilor noastre, din ele au învățat să cetească bine și s'au îndemnat să învețe și să scrie. S'a putut vedea de data asta ce rușine pățesc acei cari nu au cetit foi! *Un cetitor.*

Pusta-Țeline. Din comuna noastră ne-am prezentat la examene în Cincul-mare 22 de inși și toți am luat dreptul de vot. Purtarea domnului pretor față de Români a fost frumoasă. *Z. C.*, abonat.

Hărman (lângă Brașov). Dela noi au plecat, în frunte cu părintele Greceanu 27 de inși pentru a face examenele de scris și cetit în comuna Feldioara. Toți au reușit.

mase fără glas și fără mișcare. Cei de față crezură că își dăduse sfârșitul; mulți din ei, oșteni bătrâni, cu musteți albe ca zăpada, trecuți prin sute de lupte și mii de primejdii, plâneau. Dar vracii zisese că-i numai cuprins de slăbiciune în urma lungului cuvânt ce-l ținuse și că sfârșitul, deși este foarte aproape, încă n'a sosit.

Intr'adevăr, după puțină vreme Voevodul își reveni în fire. Făcu cu ochii semn Părintelui Isaia care se apropie de el.

— Spovedește-mă, zise el.

Călugărul făcu semn și toți cei de față ieșiră, Bogdan cel dintâiu. Spovăduirea fu scurtă: în curând Părintele Isaia îi chemă pe toți în casă.

— Să știți, le zise Toma Alimoș, că neavând nici copii nici rude, las toate satele și toate turmele mele Păunașului Codrilor. Părintele Isaia îi va spune voința mea, dar numai după ce voi muri. Când vă veți întoarce-acasă veți fi martori că astfel o fost voința mea.

Văzând că Mihi nu mai vine, Bogdan

Mulțămim domnului părinte și domnilor învățători că și-au dat truda pentru izbândă asta! *S. B.*, abonat.

Galați (comit. Bistrița-Năsăud). Cei 15 inși, cari au avut curajul să depună examenul, toți au reușit. Mulțămim d-lui învățător V. J., pentru că s'a ostenit pentru noi. *M. B.*, vechiu abonat.

Berind (com. Cojocna). Dela noi am primit drept de vot peste 30 de inși, făcând examene bune. Pretorele și comisia examinatoare s'au purtat onest, atât cu noi, cât și cu oamenii din celelalte sate ale cercului Nădășielului. Păcat că nu în toate satele au stat preoții și învățătorii la locul lor; unii nu și-au dat truda să instruzioneze pe oameni în Dumineci și sărbători. — *Un abonat.*

În cercul Arpașului de jos pretorul și personalul ajutor s'au purtat bine cu toți câți s'au prezentat la examenele pentru vot. Nu s'au întâmplat abuzuri ca în cercul Ighiului. Din purtarea asta cunoaștem pe d-l pretor că nu ne poartă nici un gând rău Românilor din cerc. (Bine ar fi să fie așa! O să vedem la viitoarele alegeri! *Red. „Foi Pop.”*) *Gheorghe Paștia*, abonat, din Porumbacul-de-jos.

Bărcuț (comit. Târnava mare). Am plecat din Bărcuț în Cincul mare 16 inși spre a depune examenul pentru drept de vot. D-l pretor și comisiunea s'au purtat foarte onest (cinstit). Toți am răușit. Aducem mulțămire d-lui notar, că nu ne-a pus bețe în roate și ne-a înștiințat la timp. *Z. G.* abonat.

Alămor (comit. Alba-inferioară). Noi din Alămor am pățit prea mare nedreptate! Chiar 65 de inși am încercat să facem examene, însă abia am reușit 18. Eu Vă pot mulțami pentru reușita mea, căci din foaia D-voastră am învățat să cetesc tare bine. Din cei cari n'au reușit sunt vre-o 4 inși, cari au mare iscusință la scris și cetit, însă tot le-au pus piedeci! Așa suntem noi în fața celor de sus: la bine nu suntem de treabă, ci buni numai la lucrurile! *Samoilă Arcaș.*

poronci să se mai trimită oameni în căutarea lui. Voevodul începuse să aiureze, călugărul rugă pe căpitani să părăsească odaia.

În sfârșit se auzi un tropot de copite care se oprî la poartă, pași răpezi se apropieră și Mihi intră în odaie urmat de Gheorghită și de Bibire. Călugărul îi făcu semn să s'apropie de pat. Păunașul Codrilor ingenunchiă lângă rănî care deschise ochii, îl privi lung și recunoscându-l, își reveni în fire.

— Te-am chemat zise el cu un glas slab și întretăiat, fiindcă am de îndeplinit o datorie și... să-ți fac o rugăminte. În tinerețe am făcut... cătră mama Dumitale.... o nedreptate. Sunt de atunce douăzeci și șase de ani... rău căitu-m'am de atunce și până în ziua de astăzi. Sunt acuma pe moarte... te rog iartă nedreptatea ce am făcut-o mamei Dumitale care era un înger. Și în semn de iertare... făgăduiește-mi față cu... Domnul și cu Părintele, că îndată ce-mi voi fi dat sufletul îmi vei în-

Intărirea Ardealului.

În mai multe rânduri am adus vești despre frământările din lumea politică maghiară pentru a se întări granițele Ardealului dinspre România. În delegațiuni s'a vorbit mult în chestiunea aceasta, și se pare că a învins tabăra care nu voia întărirea, tabăra în care erau mai mult bărbați veniți din Austria. Dar acum se pare că se face întărirea, dela vorbe s'a trecut la fapte.

Impotriva cui să se întărească Ardealul? Tată o întrebare, care s'a pus și în delegațiuni, fără să i se fi dat un răspuns lămurit. Cei cari nu voiau întărirea Ardealului ziceau, că o întărire a lui ar avea înțeles numai dacă ar fi vorba de o apărare față de România, — ceea ce n'ar avea nici un rost, căci cu România păstrează Austro-Ungaria, sau mai bine zis vrea să păstreze legături de prietenie. Iar legături de prietenie nu poți avea cu o țară dacă la hotarele unde te mărginești cu ea se ridică fortărețe, în cari se așează tunuri și regimente nouă de armată.

Contele Andrași a zis că fortărețele acelea s'ar face împotriva... Rusiei, și ar fi de cel mai mare folos pentru oastea Regatului român, căci în caz de o năvală a Rușilor ar avea unde să se retragă, să găsească adăpost.

În foaia jidano-maghiară și guvernamentală din Pesta „Pester Lloyd“, scrisă în nemțește, găsim următoarele lucruri cu privire la întărirea Ardealului:

Atât în miază-zi cât și în răsărit monarhia austro-ungară se mărginește cu România, deci pe o graniță foarte întinsă, greu de apărat. Din România duc în Transilvania peste Carpați 9 drumuri mari bune, ce se pot folosi chiar și de trupe mai mari. Asfel de drumuri sunt Valea-Jiului, Pasul dela Turnu-Roșu, Branul, Satulung, Boza, Oituz, Ghimeș și Tulgheș; mai departe duc trei linii de fier principale: liniile Râmnic-Sibiu, București-Brașov și Oena-Ghimeș. — Armata română e în stare, prin urmare, ca pe o întindere de graniță de 400 kilometri (adecă dela Petroșeni până la Tulgheș) să ajungă pe 17 căi bune, fără să fie luate în socoteală și multe alte drumuri peste Carpați, pe cari pot să înainteze trupe românești din Regat.

Punctele, cari vor fi întărite mai bine sunt Predealul, peste care trece drumul cel mare lung de 120 kilometri dela București spre Brașov, apoi Turnu-Roșu, peste care iarăși trece o linie principală din România spre Sibiu.

Pe lângă aceste vești date de foaia „Pester Lloyd“ mai sunt și altele cari mărturisesc, că chiar s'au făcut începuturi pentru întărirea granițelor dinspre România, așa s'ar fi măsurat locuri pe la Petroșeni, Sadu și în apropierea Sibiului, cari ar fi potrivite pentru așezarea fortărețelor.

Nouă puțin ne pasă de planurile acestea de-a întări monarhia, — ne doare însă că pentru ridicarea fortărețelor, de cari nu e imediată (indată) lipsă, se găsească bani destui în visteria țării, visteria unde curg banii noștri ai tuturor, iar pentruca să ni se impace trebuințele sufletului nostru și să ne ușureze năcăzurile și suferințele, nu se găsească bani niciodată. De trei ani de zile revărsările de râuri în Ardeal au pricinuit pagube grozave, însă din visteria țării nu s'au dat bani pentru a se ridică maluri pe marginea apelor, spre a fi la adăpost la astfel de revărsări. Aici ar trebui folosiți întâiu banii țării și pe urmă pentru ridicarea cetăților de apărare dela granițe.

Adunarea dela Alba-Iulia în dietă.

— Scrisoare din Budapesta. —

Am aflat de bine, ca cetitorii acestui mult prețuit ziar popular să aibe cunoștință nemijlocită despre interpelația (întrebarea) făcută Vineri, în 5 Iunie în cameră, asupra zădărnirii volnice a marelui adunări din cetatea lui Mihai Viteazul.

Scriu deci aceste puține rânduri, ca unul care a fost de față și prin urmare încă atunci, când am auzit vorbindu-se de adunarea din Alba-Iulia, mi-am făcut și observările, pe cari le spun însoțite de istorisirea scurtă a interpelării.

Deputatul Desbordes cere lămuriri dela dl ministru de interne Sandor cu privire la oprirea adunării. Spune, că nu cunoaște cum s'a întâmplat lucrul într'adevăr, dar a auzit două păreri și anume pe deoparte se vestește, că nici poporul și nici conducătorii adunării n'au dat pricină ca aceasta să fie oprită. Însă pe de altă parte se svonește, că asupra legii electorale ar fi zis un vorbitor, că aceea lege nu se putea face cu mai multă mișelie. Vrea deci să știe adevărul și întreabă pe domnul ministru: are cunoștință, că în Alba-Iulia s'a oprit adecă mai bine zis s'a suspendat o adunare, și a doua oară e informat, că la acea adunare s'au ținut vorbiri agitatorice, cari vorbiri pot să agite și să mânteie poporul? Dacă da, ce măsuri a luat, ca cei vinovați să-și ia pedeapsa meritată?

La interpelarea asta Dl ministru de interne a răspuns cam următoarele: Știe și el despre cele întâmplate la Alba-Iulia și anume din două izvoare: Domnii Maniu și Teculescu i-au dat telegramă, că adunarea a fost oprită pe nedreptul, cu puterea, iar Dl Maniu i-a trimis în copie și actul, prin care a încunostințat pe vicecomitele despre volnicia opririi. Se va face deci cercetare pentru aflarea adevărului, dar ține să constate și de data aceasta, că se miră, cum de a fost lipsă de oprirea adunării, căci și alții țin adunări destule, dar nu se întâmplă lucruri, cari să cauzeze intervenția (venirea la mijloc) organelor administrative. Încă în anul trecut a dat o ordinațiune — a spus ministrul Șandor mai departe, — prin care a regulat felul dreptului de întrunire și chiar pe baza acelei ordinațiuni s'au ținut spre pildă în Budapesta sute de adunări, dar s'au purtat bine ceice au luat parte împreună cu conducătorii. Deci și la Alba-Iulia puteau să respecte ordinațiunea amintită.

Aici nu pot trece cu tăcerea, ca unul, care am luat parte la mai multe adunări în Pesta. Căci să știți, iubiți cetitori, că s'au ținut de exemplu în Pesta adunări în preajma desbaterii în parlament a legii de presă, dar s'au folosit cuvinte, cari dacă le-am fi folosit noi, azi de sigur ar fi mai înfundate temnițele de martirii unui neam, care de mult așteaptă ziua dreptății. Deși atunci legea de presă eră numai proiect (plan), totuș acele vorbe erau adânc jignitoare, pentrucă doar Majestatea Sa își da mai întâiu învoirea ca un plan de lege să fie înaintat dietei și astfel la urma urmelor putem spune, că aceste cuvinte sunau și Maieștiții Sale.

Dar s'a întâmplat nu de mult, că s'a ținut o vorbire din partea unui fost ministru la adunarea studenților unguri, aranjată împotriva studenților români și de celelalte naționalități. Acel fost ministru a zis, că se înșală amar ceice cred, că Ungaria n'ar putea să-și țină locul ei și singură, adecă fără Austria! Dragi cetitori, legile acestei țări sub greutatea pedepsirei oprește, ca cineva să agite împotriva legăturii ce există între Ungaria și Austria și totuș la acea adunare comisarul trimis a ascultat ca un mort întreagă vorbirea, care eră plină de

chide ochii cu mâna Dumitale, și Voevodul tăcu.

— Orice vei fi greșit mamei, iertat să fii de mine, căci încredințat sunt că ea te-o iertat de atunce, zise Mihai: îți voi închide ochii cu mâna mea.

— Dumnezeu să-ți deie viață lungă, cinstită și spornică pentru binele Domnului și a neamului nostru, rosti Toma Alimoș adunându-și cele de pe urmă puteri.

Apoi un sughit îl cuprinse și în curând își dădu sufletul. Bogdan, Părintele Isaia, Gheorghită, Bibire, Mihai, vracii și preotul satului plâneau cu toții, iar Mihai închise ochii mortului și, plecându-se, îi sărută mâna.

Era miezul nopții când călugărul cu Mihai, cu Gheorghită, cu Bibire și cu mai mulți oșteni părăsi odaia unde zăceau rămășițele aceluia care fusese odinioară Toma Alimoș, păzite de preot și de patru slujitori cu sulițele în mână. Bogdan se retrăsese mai nainte sub cortul lui, așezat într'o livadă din apropierea bisericii.

Tinerii duceau pe călugăr la gazda ce i se pregătise. Trecuse dinaintea unei ogrăzi mari; în care se vedeă adunată lume multă și unde ardeau patru focuri, când auziră un glas chemând:

— Cuvioase, Cuvioase!

— Ce este, zise călugărul întorcându-se îndărăt, cine mă chiamă?

— Eu, Cuvioase, Petrea a lui Șerban din Ghindăoani, răspunse un tânăr voinic care se luase după ei. Tatăl meu zace aice, rănit de moarte, cu pieptul deschis de o lovitură de suliță. Auzind că ai trecut dinaintea acestei porți, mi-o cerut să te rog să vii să-i dai binecuvântare și deslegare de păcate. Părintele se grăbi să intre în ogradă, urmat de tovarășii lui. Intins pe niște cergi, zăcea Șerban plin de sânge, cu moartea scrisă pe față și în ochi.

— Mulțămesc că ai venit, Părinte, zise el cu un glas slab. Fă-ți o milă și 'mi dă deslegare de păcate, căci n'am putere să mă mărturisesc.

Călugărul, îngenunchiând lângă el, îi

implini cererea și după ce-i zise câteva cuvinte de mângâiere, voi să se ridice, dar Șerban puse mâna lui înghețată pe mâna lui Isaia.

— Părinte, zise el, în lupta de astăzi am căzut eu și cu patru feciori ai mei, alți doi sunt răniți greu. Dar mie îmi pare rău numai de un lucru, că nu am încă zece vieți și douăzeci de feciori de jertfit pentru mântuirea și slava neamului meu. Ca mine mulți alții perdut-au astăzi viață și rude. Noi țărani ne-am îndeplinit cu sfințenie jurământul care l'am făcut lui Bogdan, căutați și Dumneavoastră de vă țineți jurământul ce ne l'ați făcut nouă.

Părintele Isaia îl încredința că Bogdan va urma calea pe care o apucase și că poporul nu va avea să se căiască de jertfele făcute spre a-l ține în scaun. Apoi binecuvântând din nou pe rănit, ieși din ogradă și-și urmă drumul spre gazdă.

(Va urma)

ură față de naționalități, ceea ce încă nu-i iertat pe baza legii, pentru că și aceasta e ațâțare împotriva naționalităților.

Deci avem o ordinațiune privitoare la întruniri, dar aceasta se vede, că se aplică (ia în seamă) numai contra celor ce duc luptă sfântă pentru limbă, lege și neam. Fostul ministru din vorbă zicea, că ce fel de lucru e ca Românul ori Sârbul să-și lege limba de legea lui creștinească, deci cu alte cuvinte îndeamnă, ațâță, ca de dragul patriotismului împintinat să ne lepădăm de limbă și aceasta, pentru că doar dacă suntem de lege neunită nu trebuie să fim și Români ori Sârbi, ci putem fi Maghiari, precum și el — adică fostul ministru (care, ca să știți se chiamă Polonyi) poate să se facă greco-oriental, dar rămâne ungar.

Ei bine, noi nu zicem și n'am zis Maghiarilor să-și lase limba ori legea, dar pretindem ca dacă țara aceasta dă tuturora cu aceeaș măsură a dreptului, aceea să se folosească pentru toți deopotrivă.

Dar să vedem: ce a mai zis d-l ministru de interne? A primit și dela jandarmi o încunoștiințare, cumcă adunarea a fost foarte șgomotoasă, că d-l Vlad ar fi zis, că nu ne trebuie limbă maghiară, că nu se poate face cu o mai mare porcie, mișelie și mârșevie o lege electorală, ca aceea pe care o avem acum de nou.

Aceste cuvinte le-ar fi spus înflăcăratul nostru luptător național d-l Dr. Aurel Vlad, căci așa s'au informat jandarmii din însemnările unui funcționar român dela oraș! După toate aceste d-l ministru roagă dieta să aștepte până va afla rezultatul cercetării pornite. Dar constată de acum, că nu e caz de sine stătător (izolat) adunarea dela Alba-Iulia, căci Românii agită pe unde numai pot. Exemplu e steagul ridicat pe catedrala din Blaj și alte asemenea!

Dar totuși, după spusele ministrului, guvernul nu va încetă cu politica de până acum față de naționalități și mai ales față de Români, nu că doar ar fi sub înrâurirea împrejurărilor externe, ci ca să se simtă bine (!) și Românii în această patrie, căci ei sunt aceia, cari se plâng că sunt cei mai neîndreptățiți.

Să judece onorații cetitori aceste vorbe! Ca să nu mai lungesc scrisoarea, încheiu cu declarația ce a făcut-o deputatul nostru, d-l Dr. Teodor Mihali „Luni în 8 Iunie în ziarul budapestan „Az Est“ cu privire la răspunsul ce l-a dat d-l ministru de interne la interpeleția deputatului Desbordes:

„Domnul ministru de interne spre motivarea împrăstierii adunării populare dela Alba-Iulia, între altele a citat unele părți din vorbirea d-lui Aurel Vlad. Eu, care în decursul vorbirii lui am fost în apropierea-i nemijlocită, declar pe cuvântul meu bărbătesc, că Aurel Vlad aceste expresiuni (cuvinte) nu le-a folosit și declarații de acest înțeles peste tot n'a făcut și nici n'a putut face, pentru că fiind bărbat serios a știut bine, că astfel de declarații pot compromite nu numai persoana lui, ci și partidul nostru. Celce susține astfel de lucruri, acela sau nu știe românește, ori dacă și știe, atunci a informat cu credință rea organele autorității publice cu scopul de a compromite pe aderentul și cauza dreaptă a partidului nostru, ceea ce în timpul din urmă — durere — a devenit procedare (pornire) la modă. Cu stimă Dr. Teodor Mihali.“

Budapesta, în 9 Iunie 1914. C.

Știri diferite.

Tisa iarăș despre „împăcarea“ cu Români. În Dumineca Rusaliilor noastre au avut loc în mai multe orașe ale țării adunări de-ale partidelor maghiare. Partidul lui Tisa, sau al „muncii“, încă a ținut o adunare în Cluj. A luat parte și Tisa, care a vorbit între altele și despre politica ce o face el față de Români. Cu toate că o seamă dintre bărbații români mai frunțași, — a zis Tisa, — nu vreau să cedeze (să lase nimic) din programul partidului lor, totuș nu-și pierde speranța, că într'un timp apropiat vor ceda, ca împăcarea să se facă, — el își va da toată truda ca să ajungă la aceasta.

Am credința, a continuat Tisa, că mai curând ori mai târziu Românii ardeleni se vor împăca cu ideea, că trebuie să trăiască în bune legături cu Maghiarii. Apoi a rugat publicul maghiar de față și societatea maghiară din Ardeal, să-și dea toate ostenele pentru a-i sprijini planurile de împăcare cu Românii.

În nenumărate discursuri a vorbit Tisa despre trebuința și folosul legăturilor de prietenie și pace dintre poporul maghiar și poporul român. Însă parcă-i făcătura, că nu vrea să recunoască singurul drum care duce la această țintă: *recunoașterea drepturilor noastre naționale*. Așteptăm fapte dela Tisa, așteptăm să curme persecuțiile, procesele și prigoanele guvernului în fruntea căruia stă, față de noi. Suntem să-tui până în rărunchi de vorbe late ce le îndrugă de atâta amar de vreme, și pe cari nu le-a uitat nici la adunarea dela Cluj.

Dacă nu se vor recunoaște toate drepturile noastre naționale, fie sigur Tisa, că împăcare nu se va face cu poporul român. Frunțașii partidului nu se vor lăsa înfricați, ci vor lupta cu și mai multă energie și putere. Solidaritatea (ținerea la olaltă) poporului nostru cu frunțașii nu se poate înfrânge, iar sufletele slabe, *rengații*, de cari se încunjură Tisa, dacă până acum n'au avut nici o omenie, nici un preț în fața poporului, cu atât mai mult vor fi nesuferiți, batjocoriți și disprețuiți de aci încolo. Să crează contele Tisa ce spun oamenii noștri cu putere, ca de pildă pe Dr. Aurel Vlad, pe care vrea să-l tragă în judecată pentru vorbirea dela Alba-Iulia. Să crează pe ceilalți frunțași, ascultați de obștea românească întregă, iar nu pe rengați! Alt-cum rămas bun împăcare! Noi vom continua lupta!

Un nou partid unguresc — partidul radical. S'a înfiripat zilele trecute la Budapesta un nou partid unguresc, care se deosebește mult de celelalte partide ungurești de până azi din țară. Programul noului partid — zis și partid radical — are o mulțime de puncte, prin cari se aseamănă întrucâtva cu chiar programul partidului nostru național. De pildă găsim în el puncte ca acestea: introducerea dreptului de vot universal, egal și secret și pentru femei; asigurarea prin lege a libertății de a se ține adunări și a libertății de gazetărie, apoi egala îndreptățire a naționalităților în viața statului, respectarea și introducerea limbii naționalităților în instrucția din școale....

Aceste sunt părțile bune ale programului noului partid. Acei bărbați politici unguri, cari au înființat un partid ca

acesta, își câștigă oarecari merite în fața noastră a naționalităților. Ne pare bine, că nu toți bărbații unguri, cari vreau să pună trebile la cale în țara noastră, sunt răutăcioși, șoviniști, neînțelegători față de trebuințele naționalităților. Se face cu înființarea noului partid un paș înainte în istoria sbuciumată a luptelor politice din Ungaria, începe să se recunoască drepturile neamurilor nemaghiare, se încearcă să se curme persecuțiile, abuzurile și volnicile cari ne nedreptătesc.

Însă programul partidului radical unguresc are și aceste părți slabe: se cere adică despoierea averilor bisericesti din partea statului și scoaterea studiului religiunii din instrucție, din școale. Poporul nostru, dacă s'ar împlini aceste puncte, ar primi o foarte grea lovitură. Averile bisericești nostre, multe-puține, câte biată le avem, ne sunt singurele izvoare de bani pentru susținerea școalelor confesionale, pentru susținerea preoților și dascălilor, pentru îngrijirea bunăstării clădirilor de biserică. Din cauza vitregiei, cu care s'au purtat guvernele față de poporul nostru, nu ne-am putut înfrupta din visteria țării, — și cum ne-am fi putut păstră scumpele noastre instituțiuni, biserică și școala, fără averile bisericești? Dacă limba românească n'ar fi avut ca pavază sfânta biserică, ce s'ar fi ales de ea, cât s'ar fi stălcit și urțit! — Nu se poate atinge statul de averile bisericești noastre, câtă vreme ele ne păstrează ființa națională!

Dacă ar fi să alegem care e mai bun, mai drept, mai uman dintre partidele ungurești, n'am stă o clipă la îndoială să spunem că acesta, partidul cel radical. Cel mai înțelegător dintre toate partidele de până acum, însă nici pe de parte nu se poate asemăna în întregimea lui cu partidul nostru național. Las' că programul partidului nostru e cu mult mai vechiu, doar își are rădăcinile chiar în cea adunare de pe Câmpia Libertății de lângă Blaj, dar e și mai superior în alcătuirea lui, cere să se facă deplină dreptate locuitorilor țării.

Noi am așteptă un alt partid unguresc, cu un alt program, care să se apropie și mai mult de programul nostru. Oare va fi în stare poporul unguresc să ni-l dea? Numai cu un astfel de partid ne-am putea solidariza (am putea merge împreună).

Țarul Rusiei în România. Ministrul lucrărilor publice din România, Dr. C. Angelescu isprăvește ultimele pregătiri pentru primirea Țarului Rusiei la Constanța. Maiestatea Sa regele Carol va întâmpina pe Țarul Rusiei cu vaporul „Impăratul Traian“, pe întinsul Mării Negre, lângă portul Constanța. Din acest prilej regele va fi încunjurat de toți miniștrii țării. Ziua întâlnirii regelui Carol cu Țarul Rusiei e 1 Iunie v., deci în Dumineca din săptămâna aceasta, după Rusalii. Țarul va rămâne în Constanța o zi întregă. Mai multe regimente românești vor defilă (salută) înaintea sa. După plecarea Țarului, regele Carol și regina Elisabeta vor mai rămâne în Constanța până în 4 Iunie v., când se vor întoarce la București pentru a fi de față în ziua de 5 Iunie v. la deschiderea *Constituantei* (noua dietă a României, care e chemată spre a înfăptui marile reforme în țară, despre cari am scris în numărul trecut și vom mai scrie la timpul său).

În numărul viitor vom expune pe larg și de toate câte se vor întâmpla din prilejul vizitei Tarului la Constanța, ceace este o deosebită cinste și mândrie pentru Regatul român.

Starea în Albania. În țărișoara care a făcut atâta bătaie de cap Europei în timpul din urmă, stările snt tot îngrijitoare. Răsculații nu vor în ruptul capului să mai aibe de domnitor pe prințul de Wied. Nu-i poate iertă hotărîrea lui, care a luat-o când a comandat să tragă cu tunul în răsculați. În capitala Albaniei (Durazo) și acum mai domnește încă *starea de asediu* (când se scoate din valoare dreptul judecătorilor, iar răufăcătorii snt momentan judecați la moarte sau alte pedepse grele, de cătră armată). Prințul de Wied a făgăduit că dacă poporul vrea să se mulțamească de tron, el (prințul) orișicând se invoiește la aceasta.

Se susține însă, că regele Carol al României s'a întrepris la Marile Puteri, rugându-le să trimită ajutoare principelui de Wied. Totodată regele Carol a sfătuit pe domnitorul Albaniei să nu renunțe (să nu se mulțamească) la Tron, deoarece toate se vor întoarce spre bine.

Răsculații de religie musulmană vreau să li se deie un domnitor de ai lor, pe Esad pașa; pe când acum mai nou vine știrea, că Rusia, văzând încurcătura cea mare, stăruie să întroneze de domnitor pe generalul Bonaparte din armata rusă.

Situația în Albania a ajuns în așa stare încât e neapărat de lipsă, ca Marile Puteri să intervină deaproape și să facă pdată frânduală înlăuntrul acestei țări.

Dela congresul femeilor.

(Continuare de pe pagina 3.)

După frumoasa vorbire de deschidere a doamnei prezidente Maria Baiulescu, a mai vorbit doamna Maria Cosma, salutând congresul în numele Reuniunii femeilor române din Sibiu; d-l protopop Nicolae Togan în numele Reuniunii femeilor catolice din Sibiu pentru înfrumusețarea bisericii. A urmat apoi la cuvânt prezidentul Asociațiunii, d-l Andreiu Bârseanu, care prin cuvinte pătrunzătoare salută congresul femeilor române, dorindu-le izbândă deplină pe calea apucată. În cele următoare dăm unele părți din vorbirea domnului

Andreiu Bârseanu.

Dați-mi voie, ca în numele acestei instituțiuni culturale, să vă salut respectuos, arătând toată bucuria, ce o simțim noi bărbații, văzând înfăptuindu-se aceasta însoțire a reuniunilor românești de femei, pe care noi o primim astăzi cu încredere fără margini.

În timpul de 60 de ani și mai bine, de când poporul nostru a început a răsufli mai liber și până astăzi, nizuințele noastre ale tuturor au fost să vindicăm ranele lăsate de ferul vremurilor trecute, să întărim poporul, să l ridicăm pe aceeaș treaptă, la care vedem astăzi popoarele mai fericite decât noi.

Și pot constată cu mândrie, că nizuințele noastre, n'au fost zadarnice, că munca noastră nu s'a pierdut în vânt, pot zice că am înfăptuit o bună parte din problemele de viață culturală și economică românească. (Aprobări, așa-i!)

Până am ajuns însă aici lupta noastră n'a fost ușoară. Am putea spune că aflăm asemănare între noi și Evreii din vechime, cari zidindu-și cetatea lor națională, au avut să lucreze cu ciocanul într'o mână și să o apere cu sabia într'altă mână. Tot astfel și poporul nostru a avut să lupte și tot astfel am căutat să ne zidim și noi

cetatea noastră culturală românească. (Strigăte puternice de aprobare: Așa-i! Trăiască!)

În această muncă și totodată luptă, femeile române încă și-au luat partea lor frumoasă prin împlinirea nobilei misiuni morale, ca ocrotitoarele poporului, căci cea mai sfântă, cea mai frumoasă chemare a lor a fost și este, ca să crească o generație tină și viguroasă a odoarelor noastre, ca chivernisitoare ale averii adunate de bărbați.

Însă pe lângă munca adusă în direcțiunea aceasta, femeile române au căutat să ia parte și la viața noastră obștească românească. Prin înființarea de reuniuni cu scopuri culturale, economice și sociale, în timpul din urmă femeia română încă a căutat să-și ia partea, ce i se cuvine la munca noastră națională.

Incepând cu vechea reuniune a femeilor române din Brașov, care s'a înființat după luptele din 48—49 și al cărei scop a fost îngrijirea de orfanii celor căzuți în lupte, vedem răsărind în mijlocul neamului nostru o mulțime de reuniuni de femei cu diferite scopuri filantropice (de ajutor) culturale și sociale, mai cu seamă în crașe ca: în Sibiu, la Blaj, la Abrud, în Sălaj, în Arad și în toate celelalte centre cu o viață oarecare românească.

Dar munca aceasta sfântă a femeilor noastre a f st până acum în măsură mai mică. Fiecare dintre aceste reuniuni a făcut cum s'a priceput mai bine, ca să arete progrese pe terenul cultural și social în mijlocul luptelor moderne, devenite din ce în ce tot mai înțelepte între popoarele zilei de azi. Femeia română de azi nu se mai mulțumește cu această muncă puțină, ci caută să prindă puterea însoțirii și ajutată de această putere se nizește să-și ajungă scopul cu atât mai ușor și mai bine, căci numai dela o astfel de lucrare cu puteri unite se poate aștepta o muncă plină de rezultate adevărate, nmai adunând într'un mănunchiu toate puterile noastre răslețe putem ajunge să numărăm ceva, numai lucrând cu toții mână în mână: *Bărbații și femeile neamului nostru*, numai astfel putem aștepta ajungerea țantei, pe care o dorim. (Trăiască!)

Ce folos ar fi, dacă lucrările noastre a e bărbaților ar rămâne nesprijinite de femei, ce folos ar fi pentru neamul nostru, dacă noi bărbații am răspândi iubirea față de limba și literatura noastră, și dacă în multe case tot ar mai răsună limbi străine? (Așa-i!)

Ce folos am arăta, dacă noi bărbații am propaga ridicarea cultului național, sprijinirea presei, a revistelor noastre și tot am mai găsi case, în care să nu aflăm nici o carte, saloane lipsite de revistele noastre? (Așa-i! Așa-i!)

Ce ne-ar ajuta toate nizuințele noastre economice, toate învățăturile de economie, îndemnurile spre cruțare, când tot am mai găsi familii, cari să se scalde în simțeminte răspândite de gazete și de cărți străine, fie la sate, fie la orașe? (Trăiască! Aprobări și aplause îndelungate).

Ar fi o muncă fără nici o izbândă, căci numai lucrând mână în mână: *Bărbații și femeile*, numai atunci vom putea vedea olinioară ajuns scopul luptelor noastre, numai atunci vom vedea ridicat poporul nostru.

Doamnelor și Domnlor! Mult Stimată Doamnă prezidentă! D-voastră a-ți făcut o legătură puternică între reuniunile femeilor române! Chiemarea care V'ați luat-o este foarte grea. Sunt însă deplin convins, că însoțite veți ajunge la rezultate cât se poate de frumoase. Anul trecut la Brașov a-ți pus urzeala stofei pe care a-ți venit să o țeseți astăzi în Sibiu, Adevărata muncă a D-voastră acum se începe! Să dea Dumnezeu, ca stofa, ce voiți a țese să fie trainică, din firele ei să nu lipsească iubirea de neam și de limbă, să nu lipsească bineîn

țeles nici un lucru bun și folositor neamului nostru. Urmând astfel snt pe deplin încredințat, că din aceeaș stofă se va croi odată steagul biruinței noastre culturale! (Strigăte: Bravo! Trăiască! Aplause puternice necontentite!)

Despre chestiunile discutate în cele două ședințe ale congresului amintim și în fruntea foii noastre de azi. Din lipsă de loc, în numărul acesta nu mai putem continua cu raportul; dar vom descrie în numărul viitor toate problemele mai însemnate, asupra cărora s'a vorbit în decursul celor două ședințe.

Alte serbări în Sibiu.

Din prilejul congresului femeilor române s'au aranjat în Sibiu mai multe festivități, cari au avut cel mai frumos succes. Au fost două concerte și o reprezentație teatrală. Lume multă românească le-a cercetat, îndeosebi doamnele din congres au ținut să fie de față la toate festivitățile.

„Reuniunea română de muzică din Sibiu“ a reprezentat în Dumineca Rusaliilor, seara, a doua oară *Requiemul* cântărețului italian Verdi. Și de data asta a fermecat publicul glasul doamnei *Veturia Tritianu*, al doamnei *Dörschlag-Gärtner* și al bunilor noștri cântăreți *Ionel Rădulescu* și *Ionel Crișianu*. Corul și orchestra au fost conduse cu iscusință de maestrul Alfred Novac.

Concertul de Luni seara al doamnei *Lucia Cosma* și dlui *Ionel Crișianu* a procurat publicului românesc și multilor oaspeți străini, clipe frumoase de înălțare sufletească. Cântecurile străine și doinele noastre populare, cântate de doamna Cosma cu neîntrecută dibăcie, au uimit pe toți cei de față. Deasemenea au plăcut mult cântările domnului Crișianu, cu glasul d-sale puternic și încântător. Merite la succes are și domnul Koriciaski, care a acompaniat la pian pe artiștii noștri. Artiștii români au cules din partea publicului la Rusalii frumoase probe de înțelegere și iubire. Ei, cari ne fac fala neamului, să nu pregete a veni cât mai des în mijlocul nostru. Totdeauna îi vom primi călduros.

Reprezentația teatrală de Marți seara, dată în sala teatrului orașenesc, a izbutit să țină încordată atenția publicului și să-l intereseze în chip deosebit. Piesa foarte grea, „*Un faliment*“, de scriitorul norvegian Björnson, a cărei predare a durat timp mai bine de 3 ore, a fost jucată cu multă pricepere de tinerii sibieni.

Tâlcul piesei e foarte instructiv. O familie de negustor bogat din Norvegia, neobișnuită să lucreze și dedată să facă risipă pentru plăceri fără rost, ajunge cu timpul la o sărăcie grozavă, la faliment. Despoită de avere din partea băncilor cămătărese, nu s'a mai putut susține fără să muncească. Între astfel de împrejurări toți membri familiei au părăsit plăcerile și prin muncă necontentită au trebuit să-și asigure traiul. Munca le-a adus cu sine bunăstare în familie, adevărată pace și plăceri adevărate. Din o piesă ca aceasta a putut să scoată învățătură atâta lume...

Merite pentru succesul piesei au dnii Enescu (în rolul de căpetenie al negustorului), Stoica, frații Roșca, d-na Doboș, d-soarele Greavu și Moisescu, cari toți și toate s'au întrecut unul pe altul în predarea rolurilor. Urmarea a fost, că reprezentația acestei piese a succes destul de mulțumitor, având în vedere timpul scurt — s'a învățat în 8 zile — și ținând seamă, că „*Un faliment*“ e o piesă grea, în patru acte.

Lățirea boalelor în curtea țărănească.

(Urmare din Nr. 21 și sfârșit.)

II.

Dar să vedem o altă împrejurare. Țăranului i-se îmbolnăvește o vacă. Să nu credem că omul nostru să gândește la aceea, că oare este bun și sănătos laptele și în decursul boalei? Și asta este foarte de condamnat, că țăranul nostru gândește, și este sigur convins, că între organismul lui și al animalului este deosebire foarte mare. El găsește cu cale a întrebuiță și pe mai departe laptele vacii, își hrănește copiii cu acest lapte, care de multeori e și nestrecurat.

Știm și aceea, că în curtea țăranului nostru găsim și purcei și viței și căței și mâțe; ăștia încă duc un rol principal. Este de lăudat lucrul acela, că țăranul nostru față de căței și mâțe (pisici) să poartă foarte cumsecade. Oprește copilul de a atinge cănele cu mâna, zicându-i că „nu e bine“. Poate că știe, poate că nu, că prin aceea, că netezesc un câne, sau mă plec aproape de botul lui pot căpăta mai multe boale primejdioase. Vorba e, că aproape fieștecare țăran este convins, că „nu este bine să-ți sufle cănele în gură“. Aci putem zice, că așa numiții inteligenți, mai cu seamă coconițele și cocoanele au obiceiul urât de a dragosti, a lua în brațe și nu odată a sărută, ba de a-i da de mâncare la câte-un spurcat de câne; — ba ce e și mai mult din aceeași farfurie și cu aceleași instrumente.

În schimb vedem în casa țăranului nostru și câte-un purcel și câte-un vițel. Țăranul nostru nici purcelul nici vițelul nu-l duce în odaie până când este sănătos, iar dacă este bolnav de vr'o boală înlăuntru sau de vr'o boală de piele, atunci îl duce în odaie, ca să se mai încălzească puțin și să mai guste câte ceva. Se 'nțelege, copilașii sunt tot cu mâna pe ei, îi netezesc, îi scarpină, le dau bucățele de pâne și alte sfârmituri. Și peste câteva zile țăranul nostru se vaetă, dacă i-se plânge băiatul, că-l ustură între degete, că i-au ieșit niște sgrăbunțe pe spate și altele. Dar să nu gândim că oprește băiatul de a mai merge la școală, la biserică, la vecin, pe stradă etc. Și băiatul nostru încărcat de râie să joacă mai cu unul mai cu altul și-apoi vedem deodată, că medicul cercual închide școala, ori eschide (oprește) unele colțuri ale satului din comunicație (preumblare încoace și încolo). Semn, că este infectat tot satul sau o parte mare a satului.

O boală foarte răspândită între țărănime este uima. Iar un mod foarte izbândit la vindecarea uimei este, că se face cruce apăsă cu un cuțit sau cu o gresie. Acum să ne închipuim noi curățenia cuțitului sau a gresiei și să ne închipuim starea înveninată a grumazului!

Un alt obicei foarte răspândit și de multe ori foarte periculos este acela, care-l putem observa la femeile lăptătoare. În țărănime e răspândită părerea, că laptele să ia, — de aceea, dacă intră o femeie cu copilul la o altă femeie lăptătoare, fac schimb cu copii la supt, ca să nu-și piardă mamele laptele. Eram în casa unui vecin, unde eră și un copil de leagăn. Erau tocmai țigani vagabonzi prin sat și întâmplător intră o țigancă, deasemenea cu copil sugător. Vecina, după ce-i dă ceva de mâncare, oprește țigancă și face schimb la supt cu copiii. „De ce lași să-ți ia copilul în bra-

țe?“ — întreb eu. „Păi mai bine să-mi pierd laptele, să pătesc ca haia și ca haia?“ — fu răspunsul. „Dar de unde ai garanța că țigancă aceasta e curată, sau copilul nu e bolnav, și îți îmbolnăvește pieptul?“ „Ce lucru mare, au mai supt ei mai mulți și n'au murit!“ — mi-a răspuns a doua-oară.

Așa cred, că fieștecare vedem, cât de periculoase pot fi toate astea și — durere — obiceiurile acestea, modul acesta de traiu nepăsarea asta întrucâtva încăpăținarea asta, este așa de adânc înclăștată în țărănimea noastră!!

Pot întrebuiță vorba cam aspră: „că noi suntem rămași“.

Nu numai atunci este cult și luminat un popor, când cunoaște știrile politice și cește ziare. Mai cu seamă atunci putem vorbi despre luminare, despre cultură, despre inteligență poporală, când vedem, că și un om simplu are cunoștințele de lipsă despre igienă, când vedem, că și un țăran simplu știe să nu bea apă dintr'un ulcior cu ori și cine, știe să-și aranjeze și puținele lucruri, cari le are după o oareșicare ordine. Căci prin aceasta devine omul pragmatic, adică să întrebă că fapta asta bună este, corăspunzătoare este din tot punctul de vedere — și dacă nu, pentruce nu e bună? La conștiință adevărată și la neatâr-nare sufletească numai în chipul acesta poate ajunge omul.

Când vorbim despre lucruri ca cele de mai sus nu putem fi așa de radicali, de idealști, ca să pretindem prea mult dela țărănimea noastră, căci trebuie să ținem cont de aceea, că vieța țăranului este legată de glie, legată de pământ, legată de gunoiu, — așa că nu putem pretinde curățenie absolută, curățenie de salon. În schimb da — putem aștepta, ca toate să se facă, întrucât se poate, după regulile igienei, — cari putem zice — să identifice, adică sunt una cu regulile gustului bun și regulile minții. Să ne gândim: nu ne putem noi închipui o curte țărănească curată, cu gunoiul încunjurat, cu grădina frumos greblată, cu fântâna bine astupată, cu păreții și pâlănurile spoite cu var? Nu ne putem închipui o odaie mai atrăgătoare, cu podinele mai bine curățite, cu o pânzătură albă pe masă, cu vase curate și bine acoperite, cu cuierele și icoanele șterse de praf? Și toate ăstea sunt așa de scumpe?!

Trebuie să recunoaștem, că țărănimea noastră nu este așa de lămurită și așa de luminată spre a putea vedea folosul și binele ce-l aduce o vieță mai regulată. Atunci desigur dela sine ar vedea comunele noastre, că școlile, ca clădiri, nu mai corăspund și trebuiesc restaurate. Se înțelege, asta n'o zice nime, nici țărănimea, nici intelectualii, până nu începe inspectorul vrăjmaș.

În privința asta ar trebui făcut ceva serios, ca să putem înainta întrucâtva, ar trebui începută o adevărată nouă educație (creștere). Și unde ar trebui să se facă educația, sau regenerarea asta? În școală și numai prin școală s'ar putea înlătura obiceiurile atât de nesuferite și de periculoase. De aceea zic, că numai prin școală, căci între oamenii noștri așa de mulți sunt analfabeții, cari nu știu scrie și ceti, întrucât este cu neputință priceperea unei măsuri igienice sociale. Trebuie să recunoaștem că și statul nostru să străduiește în deajuns a lua anumite măsuri igienice sociale, — adică legi, ordinațiuni etc. — dar cultura țărânimii, mai bine zis în ge-

neral cultura noastră de igienă socială încă nu este așa de înaltă ca să putem pătrunde și să putem îndeplini toate în modul cel mai igienic și mai potrivit. Dacă s'ar începe priceperea, pătrunderea elementelor igienice încă în școalele primare, atunci măsurile sociale luate ar avea cu mult mai mare efect. I. Tețu.

Știrile Săptămîinii.

Sibiu, 11 Iunie n.

Di Dr. Sextil Pușcariu ales membru al Academiei române. Intr'una din zilele înainte de Rusalii a fost ales membru al Academiei române un distins fiu al Ardealului domnul Dr. Sextil Pușcariu. Domniasa abiă are vârsta de 37 de ani când ajunge la frumosul rang de membru al societății celor mai de seamă învățați ai neamului nostru, societatea — Academia română din București. Mare cinste face neamului nostru din Ardeal alegerea aceasta a D-sale!

S'a născut în Brașov la 1877, acolo a isprăvit și gimnaziul, apoi a plecat la studii în străinătate, în Lipsca (Germania), Paris (Franța) și Viena. Îndeosebi a studiat felul cum e formată limba românească, cât de bogată e, a căutat asemănările dintre ea și celelalte limbi latine etc. Prin cărțile, cari le-a scris despre limba românească, s'a ridicat la mare renume, încât în 1906 Academia română a însărcinat pe d-l Pușcariu cu lucrarea *Dictionarului român*, cartea în care sunt adunate toate cuvintele câte le are limba neamului nostru de pretutindeni. Tot dela 1906 d-sa e numit și profesor de limba și literatura românească la universitatea din Cernăuți (Bucovina).

Acum Academia română și l-a ales de membru activ, recunoscându-i meritele ce le are pentru știința românească. De bună seamă d-l Pușcariu va lucra și mai mult de aci încolo — spre mai marea cinste a Românilor ardeleni, din mijlocul cărora s'a ridicat.

La temniță și cu o mare sumă de bani sunt condamnați d-l *Atanasie Hălmăgean*, fost redactor responsabil la foaia „Românul“ din Arad, și d-l *Dariu Pop*, învățător. D-l Hălmăgeanu a fost pedepsit cu *trei luni temniță de stat și 300 coroane amendă* pentru un articol din „Românul“ intitulat așa: „Vim vi repellere licet“ (adecă în contra puterii care te primejduiește și e permis să te aperi cu puterea, — așa ziceau străbunii noștri, Romanii); d-l Pop cu *4 luni temniță de stat și 400 coroane amendă* pentru alt articol din „Românul“. Impotriva sentințelor acestora, date de tribunalul din Oradea-mare, d-nii Hălmăgean și Pop apelasera mai acum o jumătate de an la Curie, acum Curia din Pesta a întărit sentințele, fără să micșoreze pedepsele... Oare n'o să aibă odată capăt osândeale ăstea grele?... Noi credem că da! *Trebuie să se gate odată cu ele!*...

O pornire frumoasă. Teologii din Gherla au hotărît ca vacanța de vară să o petreacă cutreerând satele Bihorului și Sălajului. Ținta acestor teologi este, ca prin vorbe cuminți să ajute țăranilor și să-i lumineze. Dacă toți tinerii noștri dela școli, s'ar face apostoli ai culturii române, în câțiva ani ei ar schimba fața satelor noastre și ar împrăștiă multă negură de-a neștiinții.

Muzica românească în străinătate. Intr'unul din numerii trecuți am amintit despre cele două opere românești: „Marioara“ scrisă de Maiestatea Sa regina României și „Fântâna Blanduziei“ scrisă de V. Alexandri, cari urmau să se joace la opera (teatrul) din Viena. Muzica acestor opere românești e făcută de compozitorul Cosmovici. Acum ni se scrie, că amândouă piesele jucându-se la opera populară din Viena au avut un mare succes. Vienezii nu se mai puteau sătura admirând frumoasele costume naționale din opereta „Marioara“ și cântecele naționale ale muzicii, cari erau atât de plăcute. Ziarele vieneze scriu foarte frumos despre aceste reprezentații, ținând de rău într'ucâtva pe Români, cari au atâtea comori de frumusețe și nu caută să le arete și altor popoare.

In semn de cinste. Mai în primăvară, un grup de profesori și studenți turci din Constantinopol au venit în România, să vază diferitele așezăminte culturale și alte lucruri vrednice de văzut, ca luând pildă dela România se facă și la ei acasă așa. Ei au văzut multe lucruri frumoase și au învățat multe bune. Din partea Românilor au fost primiți cu cinste și bucurie, așa cum numai Românul știe să primească, pe cei ce vin cu gânduri curate la el. În semn de mulțumire pentru această primire frumoasă, profesorul dela universitatea din Constantinopol, Hagi Selahedin a făcut cunoscut profesorilor din Iași, că la toamnă va trimete la școală ael, pe fiul său. Prin aceasta hotărîre profesorul turc face o mare cinste culturii românești; căci ajungând fiul său mare va fi un răspânditor al acestei culturi, cu care se înzestrează acum.

Manevre în aer. În Anglia se vor începe în curând marile manevre aeriene cari se vor ține în toată luna lui Iunie. La aceste manevre sburătorii militari vor întrebuința niște tunuri mici, cu tragerea repede și pe lângă acestea și mașini de pușcat. Anglia vrea să vadă ce foloase poate să aducă armata aeriană în caz de război.

Ingineri sârbi în România. Peste 80 de ingineri și arhitecți sârbi din Sârbia vor face excursii prin România în săptămâna aceasta. Pentru primirea lor cât mai bună se fac pregătiri. E un semn îmbucurător, că România începe să fie vizitată de oameni de seamă străini, cari văd multe lucruri bune de cari ar avea trebuință în țara lor. Prin atenția ce o dau României popoarele din Balcani, Sârbii îndeosebi, se poate spera cu siguranță că se vor încheia și mai strânse legături de prietenie cu ea. Sârbii și Românii din țări libere se împrietenesc, se unesc, dupăcum și noi Românii din Ungaria suntem împrieteniiți, uniți în necazuri cu Sârbii de aici. Două popoare, cari mergem alături în viitor....

Târgul moșilor. Vestitul târg al Moșilor din București, despre care atâtea știu să ne povestească oamenii noștri, cari au luat cândva parte la el, s'a început Joi în 22 Maiu st. v. în fața regelui și a familiei princiare.

Împușcat. Soldatul pus de pază la un loc în granița româno-rusă, a băgat de seamă, că din cealaltă parte a Dunării vin pescari cu luntrile și fură lemne din pădure. În zilele trecute a văzut chiar cum acești pescari treceau Dunărea cu luntrea încărcată de lemne. Paza i-a provocat să stea, dar ei n'au ascultat. Atunci soldatul a tras și a omorât pe unul dintre ei.

Regele Bulgariei în Ungaria. Produce multă vâlvă faptul, că regele Bulgariei, fără nici o înțelegere cu miniștrii lui, s'a pus pe un vapor austriac, pornind către Ungaria. Regele Bulgariei are o moșie aici, în Ungaria, la Ebenhal și la moșia lui a plecat însoțit doar de doi ofițeri. Peste tot în Bulgaria se dă mare însemnătate acestei călătorii, fiindcă se mai spune, că regele Bulgariei va avea o întâlnire și cu împăratul nostru.

Furtună. În zilele trecute s'a descărcat asupra mai multor sate mânia cerului. Așa, peste Zăbrani (Bănat) s'a deslănțuit Duminică a fost săptămâna o furtună groznică cu grindină și trăsnete, cum nu s'a mai văzut. A trăznit și pe un român cu numele Petru Muntean, precum și mai mulți arbori. Furtuna a fost atât de mare, încât a dărâmat și case. Dumnezeu să ne păzească.

La fondul Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace al Reuniunii meseriașilor sibieni, au mai dăruit: George Săsărman, măestru pantofar, soția sa Maria n. Grindean și copiii lor Victoria și Traian, 2 cor.; George Poponea, vice-prezidentul Reuniunii, soția sa și cei șase copilași ai lor, 1 cor. 60 bani; Stefan Vlad, pentru soția și copiii lor, 1 cor.; Oprea Olariu, învățător (Poplaca) și Rafila Răpunțeanu, bucătăreasă, câte 20 bani; Ioan Bercan, protopop (Cohalm), 30 bani; Liviu Munthiu, învățacel lăcătuș și Virgil Munteanu, dentist, câte 50 bani; Stefan Medășan, paroh (Guzu), 1 cor.; George Corț, învățacel tinichigiu, 25 bani; Vasile Dobre, paroh (Căpâlna) și copiii săi Eleonora, Vasile și Aurelia, 1 cor.; Cornel Greblea, învățacel lăcătuș, 50 bani; Mihail Sinu, croitor, 1 cor. și Ion Popescu, sergent de poliție, în amintirea mamei sale Maria (Tilișca) 1 cor. și 20 bani.

Aprinderea unei mine de cărbuni. Din Petersburg, capitala Rusiei, primim știri, că în localitatea Bachmut s'a aprins o mare mină (baie) de cărbuni în timpul când lucrătorii erau în lăuntru. Groaza ce i-a cuprins pe acești nenorociți e de nedescris. În adâncimea pământului, fără nici un mijloc de scăpare, nu știau încotro să-și ridice ochii spre ajutor. Vestile primite ne spun, că pământul s'ar fi prăbușit îngropând de vii pe toți lucrătorii aflători în mină.

Dragoste fără noroc a avut și nevasta locotenentului (obărlaitnantului) de jandarmi Pollach, care și-a tras un glonț de revolver în cap, în fața bărbatului și a amantului ei. Lucrurile s'au petrecut astfel: Nevestica obărlaitnantului Pollach suferea de mai multă vreme de nervi, mereu era arțăgoasă și nimic nu-i plăcea. Bărbatul său, ca s'o vindece, s'a dus cu ea într'o casă de sănătate din Graz (Austria), unde a lăsat-o în grija doctorilor. Acolo ea a făcut cunoștința cu un artist (care joacă teatru), de care s'a amoretat foc. Însă n'a avut parte de dragoste ciudata femeie, căci artistul era căsătorit și ținea foarte mult la nevastă-sa. Deci plecând artistul de acolo biata femeie nu știă ce să facă ca să-i dea de urmă. În sfârșit s'a hotărît să fugă din internatul ăla, doar-doar va putea da de urma iubitului ei. Într'o noapte, când toți dormiau duși, ea a ieșit afară din odaie în haina de spital ce o avea pe ea, a sărit gardul și drept în mijlocul târgului s'a oprit, crezând că printre mulțimea de trecători

va vedea și pe acela, de care era îndrăgostită foc. Însă în loc să vadă ea pe amantul, o vede bărbatul pe ea. Acesta o ia de scurt, că: ce caută? Femeia într'atâtea eră de turburată încât i-a spus în față bărbatului, că dacă nu-i aduce pe artistul ei, ea nu pleacă de acolo. Bietul bărbat ce eră să facă? A luat un automobil și dupăce a găsit pe adoratul nevestii sale s'au întors amândoi să o ia pe neînduplecata îndrăgostită și să o ducă iar de unde a fugit. Ea nu s'a împotrivit. S'a suit în automobil, alături de dragul ei, s'a uitat mult, mult în ochii lui, și când au fost aproape de casa de unde au fugit, — femeia a scos un revolver și și-a tras un glonț în cap.

Un copil de 12 ani s'a împușcat jucându-se cu un pistol. Băiatul Costică Sima din Lehliu (România), în lipsa părinților săi de acasă s'a jucat cu un pistol încărcat cu alică, pe care tatăl-său îl uitase din nebagare de seamă acasă. Pistolul a luat foc și s'a descărcat în stomacul băiatului, răcindu-l greu. Suferințele lui sunt mari și a fost dus la spitalul din Călărași. Iată ce nenorocire poate să se întâmple din lipsa de grije a părinților!

Un drum lung, făcut în vreme scurtă. Ofițerul Beutscher a făcut cu aeroplanul în cinci ciasuri drumul din Berlin până în Viena. Când ne gândim, că depărtarea între aceste două orașe e mare, vremea de 5 ore e chiar scurtă.

Bulgaria se înarmează. S'au ridicat Bulgarii într'o vreme, cam la începutul războiului balcanic, când au avut atâtea cuceriri dela Turci; s'au ridicat prin însuflețirea creștinească, că se bat să alunge păgânii și au căzut prin prostia îngâmfată, că n'au știut să șadă acolo unde s'au înălțat. Doar vorba veche zice că: „Dumnezeu nu are scări numai de suț, ci și de coborât“. Și dacă în urma prostiei lor (bulgar, și — cuminte!?) au pierdut aproape tot, după aceea au trebuit să se dea învinși îngâmfății noștri de odinioară. Așa au tăcut până acum, însă acum din nou scot colții. Ministerul bulgar a făcut încercare să capete dela Germania un mare împrumut de bani, din care se vor cumpăra tunuri, puști, cai și alte lucruri trebuincioase armatei. — Oare ce gânduri vor fi având vecinii României?... Li s'au urât iar cu binele?... Din parte-ne suntem siguri însă, că dacă vreau se facă vre-o vizită României, aceasta, de bunăseama că va ști cum să-și omenească vecinul, ca să-i treacă pofta...

O nouă minune a științei. Mai acum un an de zile inginerul italian Giulo Ulivi a născocit un aparat fără seamă. În caz de războiu cu acest aparat se pot face lucruri neîcăcute încă. Minunatul său aparat e în stare să aleagă din lumina de soare anumite raze cu ajutorul cărora face să explodeze (aprindă) bombe, mine, dinamită, dela depărtări mari, de câțiva kilometri. Nu i s'a crezut când a făcut încercări mai anul trecut. Acum însă, a făcut încercări lângă Florența, a cufundat bombe în râul Arno, bombe, pe cari razele de soare răspândite de aparat le-a găsit și le-a aprins dela o distanță de mai mulți kilometri. — Câteva țări au încercat să-l câștige pe inginerul Ulivi pentru a le sta în ajutor cu minunata sa invenție (născocire), însă Ulivi a răspuns că el va sta numai în slujba țării sale, a Italiei, cu descoperirea sa. Bravo om italianul Ulivi! El știe să-și iubească neamul!

Răs și plâns.

A cântat un cuc,
Pe-o creangă de nuc,
Și la auzit
Un flăcău grăbit.
El a oprit pasul
Și-a deslegat glasul:
— „Cucule să-mi spui,
Cum ai spus oricui:
Câți ani îmi vei da,
Pân' moiul însură?”
Cucul a cântat,
Cu glas cadențat;
Iar când s'a oprit

Chiot s'a pornit,
Cânt de bucurie
De-o dragă Mărie.
In urmă-a venit
Un moș gârbovit.
Pe cuc a 'ntrebat
Cu glas trăgănat:
— „Să-mi spui dragă cuc
Anii câți mai duc?”
Cucul a cântat
Moșul a oftat
Și-a pornit pe cale
Un murmur de jale.

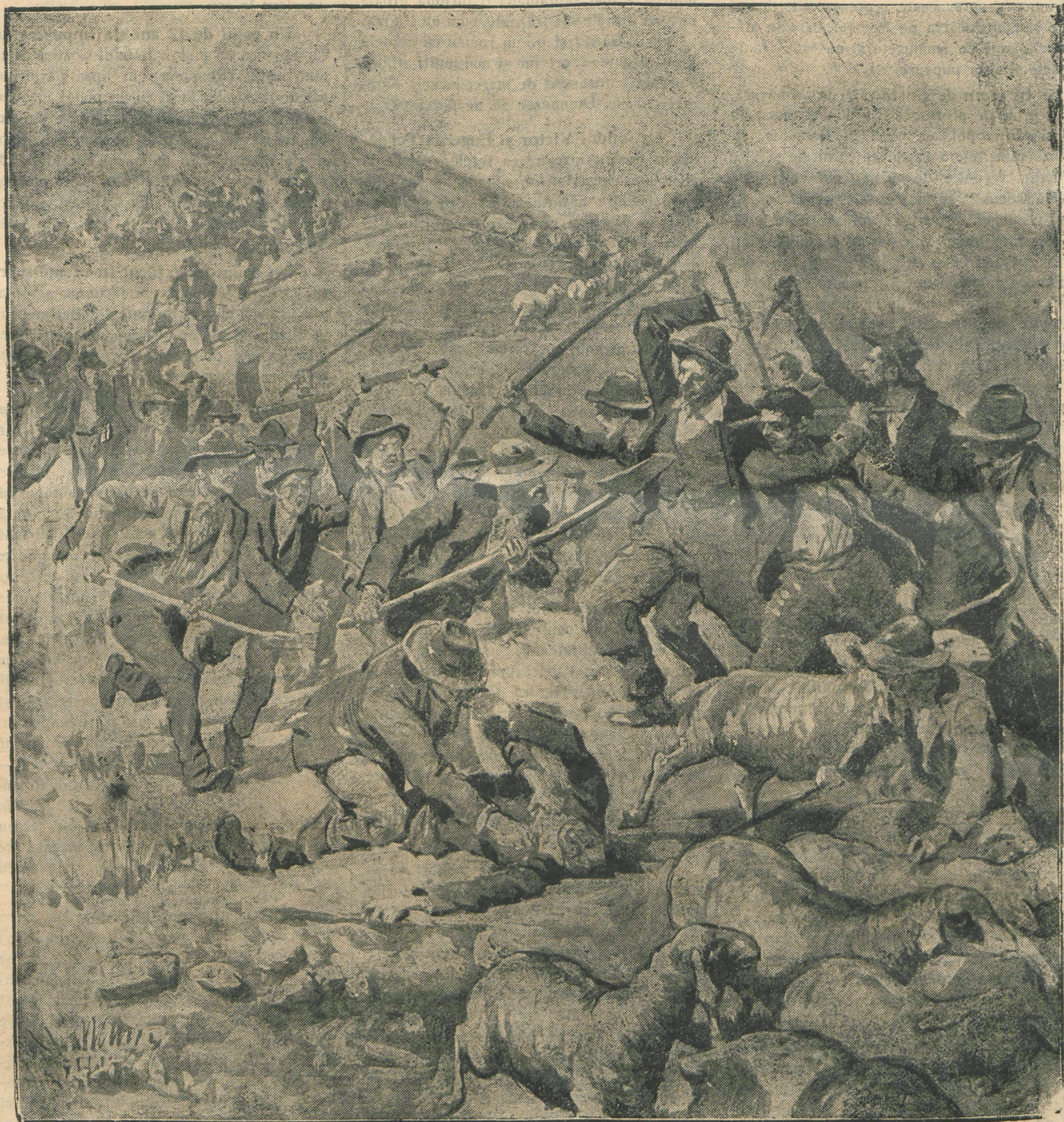
Petrea Dascălul.

Poezii populare.

Din Bruznic (Bănaș).

Fetele din satul meu
Se roagă de Dumnezeu:
Să le vină apa 'n uze,
Să se spele de cenușe.
Fetele din satul nost
Se mărită toate 'n post,
Cu curechi și cu răghită
Și cu păsulă acrită.
Vai bădiță, lelea tă,
Ce-ai luat-o acumă,
Slujnică nu o-aș băgă,
Nici să-mi tragă cismele,
Da să-mi spele blidele.

Vasile Surducu.

Pieritori de foame...

Sărăcie îngrozitoare domnește în localitățile Catania și Porto-Empeoche din Sicilia (o insulă ce se ține de Italia), cari au fost bătute de cutremur mai săptămânile trecute. Poporația dela sate a pornit în grupuri către orașe: bărbați, femei și copii, strigând și cerând ca conducătorii să nu-i lase să moară de foame. Erau sfâșietor de dureroase mai ales scenele în cari familii întregi să opriau la casele mari ale

bogătanilor, strigând desperați: „Da-ți-ne pâne!..” Toți bogătanii orașelor, precum și funcționarii comunei s'au încuiat în căsi de furia mulțimii. Prăvăliile sunt toate închise. Sărman popor năcăjit! Cu lacrimi de sânge îți stropești tu coaja de pâne, pe care, cu greu o poți căpăta în urma urgiei trimisă de Dumnezeu când cu îngrozitorul cutremur.

Chipul din foaia de azi ne arată o scenă: cum poporul mânat de foame spre oraș, în drumul său a năvălit asupra unei turme de oi și miei. Gândul oamenilor a fost să prindă câteva capete de oi și să le taie, ca astfel din carnea lor să-și stâmpere puțin foamea. Dar la prinderea oilor li s'au împotrivit grozav ciobanii, cari s'au luat la luptă cu mulțimea năvălitoare.

ECONOMIE

Starea sămănăturilor.

Raportul ministerului de agricultură, publicat asupra sămănăturilor până la sfârșitul lunii Maiu st. n., nu e prea îmbucurător. Grânele sunt în cea mai mare parte *slabe* sau *mijlocii*; secara *mijlocie*; orzul și ovăsul în mai mare parte *bune* și *mijlocii*.

De mult n'a mai fost așteptat raportul ministerial agricol cu atâta nerăbdare și interes, ca acum. Știrile prea diferite, cari sosiau aproape zilnic pe cale particulară la Budapesta, erau una mai pesimistă (ingrijitoare) decât alta, așa încât se începuse o speculațiune, „à la hausse” din cele mai mari. Prețurile pentru vânzări de grâu, cu termen pe toamnă, s'au fost urcat dela penultimul raport ministerial încoace cu 2 cor. și 60 fil. la 100 de kilograme. Speculațiunea mai serioasă care ținea seama și de aceea, că prin import se vor putea încheia afaceri pe toamnă și cu bucate străine, nu credea fără orice rezervă știrea, că anul acesta vom avea o recoltă absolut neîndestulitoare, câtă vreme știa mai ales că ne despart încă câteva săptămâni de seceriș. — Raportul ministerial prezent îndreptățește, durere, temerile celor cari judecau situația pesimistic. Raportul, pregătit cu multă îngrijorare constată — adevărat — că teritoriul sămănat în toamnă se apropie, după socotelile de până acum, de teritoriul obișnuit a se sămăna în anii normali, dar în același timp constată și aceea că îmbunătățirile așteptate, la sămănături după ploile din Maiu n'au urmat decât în măsură de tot neînsemnată. — Rugina s'a extins în timpul acesta în astfel de măsură cum de un lung șir de ani nu s'a mai pomenit. De aceea datele despre starea celor 4 soiuri principale de cereale sunt puțin îmbucurătoare. Astfel grânele sunt în cea mai mare parte *slabe* sau *mijlocii*; secara *mijlocie*; orzul și ovăsul în mai mare parte *bune* și *mijlocii*.

Iată câteva amănunte din raportul ministerial amintit:

În a doua jumătate a lunii Maiu, după calendarul nou, timpul a fost mai mult uscat și cald. Din 15—19 a lunii a mai fost ploi mai mici sau mai mari, dar în timpul dintre 20—27 s'ar putea spune, că a fost secetă generală în toată țara. Cătră finea lunii iarăș au început ploile, adeseori împreunate cu furtuni și chiar cu gheață, cari au făcut să scadă simțitor temperatura (clima, aerul). Cu toate că ploile din prima jumătate a lui Maiu au fost favorabile sămănăturilor și temperatura încă a fost principioasă, îmbunătățirile așteptate la grâu nu s'au înfăptuit și aceasta mai ales din motivul că în același timp a început și rugina să se lătească în așa măsură, cum de mult nu s'a mai pomenit. Și deși stricăciunile de rugină adeseori nu se dovedesc până la urmă așa de periculoase precum se arată la început, de astădată temerile sunt mai întemeiate și sprijinite prin faptul, că partea dela pământ a sămănăturilor, prin seceta dublă ce au îndurat-o, s'a cam îngălbenit și astfel inspicarea se face cu greu. — Aceste slabe speranțe de prin unele locuri se micșorează prin vești mai bune de prin alte părți, cari se prezintă în această privință mai bine. Astfel țărnel drept

al Dunării și Ardealul, unde sămănăturile de grâu sunt, în general, destul de frumoase. — Secara se prezintă ceva mai bine decât grâul, deși mai adeseori e rară. Sămănăturile de toamnă au suportat în general mai bine secetii și, căpătându-și fără întârziere umezeala recerută, pot da încă rezultate *bune-mijlocii*. Porumbul și mai ales *cartofii* au răsărit bine și — cu excepțiunea ținuturilor nordostice ale țării, bântuite de secetă, — se desvoltă frumos, dar cer ploaie. De asemenea cer ploaie sămănăturile de grădină, plantele comerciale și diferitele soiuri de nutrețuri artificiale, ca și fânețele și pășunile.

În ce privește teritoriul sămănat cu bucate de toamnă și primăvară, spicoase și de săpat, datele pe cari le are la îndemână ministerul, nefiind încă complete, raportul ministerial prezent nu poate da nimic cât de cât hotărît.

Referitor la cele patru soiuri principale de bucate, prospectele de recoltă — însemnând excelente cu 1; bune cu 2, mijlocii cu 3, slăbuțe cu 4 și slabe de tot cu 5 — ar fi, după comitate următoarele:

		grâu	săcară	orz	ovăs
		în comitate			
bune	(2)	6	5	14	18
mijlocii-bune	(2—3)	5	12	17	27
mijlocii	(3)	18	26	26	19
mijlocii-slabe	(3—4)	20	11	4	6
slăbuțe	(4)	12	5	1	3
slabe	(4—5)	1	3	1	—
de tot slabe	(2)	1	1	—	—

După ținuturi mai rău stau sămănăturile de grâu între Dunăre și Tisa și ceva mai bine în Ardeal. Secara în general e cam rară, dar nu stă tocmai rău. Acum înflorește. E mai bună decât grâul, dar totuși nu se așteaptă decât o recoltă *mijlocie*. — Dintre toate spicoasele mai bine stă ovăsul. Sunt prospecte de o recoltă *mijlocie-bună*. Porumburile, cele sămănite la timp potrivit și în pământ bine lucrat, au răsărit și se desvoltă frumos și la fel, dar totuși în cele mai multe părți ale țării ele sunt slabe. *Cartofii* cei sămănați mai de timpuriu sunt frumoși, pe când cei de mai târziu sunt ceva mai slabi. Cer ploaie. Același lucru se poate constata și la napii de zahar și de nutreț. Săpatul de a doua oară e tocmai acum în curgere aici. — *Rapița* în cele mai multe părți e bunișoară și promite o recoltă *mijlocie*. — *Sămănăturilor de grădină* le-au făcut mult bine ploile din Maiu și în general sunt frumoase. *Hemeiul* se desvoltă bine ajungând deja vițele lui la 2—3 metri înălțime. S'a început săpatul al doilea. *Cânepa* și *Inul* au răsărit bine mai peste tot locul și ploile din Maiu le-au fost de mare folos. Dintre *nutrețurile măiestrite* trifoiul a început a se desvoltă frumos după ploile din Maiu. Luțerna s'a cam cosit pentru întâia oară și rezultatele — cu excepțiunea Ardealului — sunt în general numai *mijlocii*. *Fânețele și pășunile* sunt frumoase în Ardeal, pe când în celelalte părți ale țării în general lasă de dorit mai mult sau mai puțin, după ținuturi.

Dintre *podme* au suferit de îngheț mai mult piersecile. Promit recoltă numai *mijlocie*. Cireșe și vișine ca și pere, mere și prune vor fi mai multe. *Viile* sunt în general luat, frumoase și se așteaptă o recoltă, cel puțin *mijlocie* de struguri. *Peronospora* până acum nu s'a prea ivit. În Ardeal temperatura cam scăzută n'a prea fost principioasă *viilor*.

„Rev. Ec.”

Poșta Redacției și a Administrației.

Societatea meseriașilor în Blaj, Invitarea D-Voastră a sosit prea târziu pentru numărul de Rusalii.

Un sătean, Poiana Aiudului. Prea mult ne dai de lucru, scrisorile sunt prea lungi. Scrie-ne scurt, ca și oamenii din alte părți, făcându-ne și nouă un mare bine, căci ne ușurezi munca. Dela noi tot binele!

Z. St. Dumneata în fiecare săptămână ne faci câte câteva întrebări, cerându-ne adrese de pe la ministri și alte informații curioase. Nu te înțelegem preste tot: ce vrei? Ce gânduri ai? De aceea Te rugăm pe viitor a ne lăsa în pace cu atâtea dor ni.

I. C. în Orșova (Bănat). Acea comună Orșova, bântuită de furtuni, nu e în Bănat, ci în comitatul Murăș Turda. Sunt mai multe comune numite Orșova și astfel se explică greșala.

Târgurile de țară.

(Ziua târgurilor e după calendarul vechi).

1. Iunie: Bichiș, Cianadul sârbesc și nemțesc, Comloș (Bănat), Gyertyámos, S. Liște (comitatul Sibiiului).

2. Iunie: Aletea, Baia mare, Cîncu mare, Ghiorghic-Sân-Miclăuș, Lechința, Murăș-Oșorheiu, Odorheiu, Periamoš.

3. Iunie: Crispatac, Zlagna.

4. Iunie: Baghion, Baia de Criș.

5. Iunie: Brad, Cehul din Selagiu, Dobra, Aleșd.

7. Iunie: Ferihaz, Macău, Pojon.

8. Iunie: Chichinda mare.

10. Iunie: Madad, Panticeu.

Editura și tiparul „Tipografia Poporului”
Redactor resp.: Nicolae Bratu.

Loc deschis.

Aviz către publicul român! Cunoscând multe lipsuri ale poporului nostru dela sate, am deschis în Budapesta un **Birou de informații** ca în felul acesta să stau în ajutorul publicului român în oricare afacere ce se ține de Budapesta.

Dau informații referitor la rugărilor înaintate ministerului ori Curiei. Urgez rezolvarea lor și rog rezolvare favorabilă. Mijlocesc împrumuturi ieftine pe amortizare și vânzări de moșii și păduri.

Cine vrea să-și cumpere locomobile, motoare, moară, mașini de îmblătit mănate cur lomobil, cu motor, cu cai ori cu mână, mașini de sămănat grâu, de cosit grâu ori iarbă, pentru adunarea fânului ori despoirea cucuruzului, pluguri etc. să-mi scrie mie căci gratuit îi recomand fabrici de unde își poate cumpăra toate aceste în rate și cu prețuri mai ieftine ca la agenturi jidovești. Scopul meu este ca țărănul Român să-și cumpere marfă bună din mâna primă și cu garanță mare. Să vă feriți de firme cari nu sunt fabrici, să vă feriți de agenți jidovi căci vă înșală.

Vă recomand o invenție nouă: o morișcă cu 2 petri și sită mănătă cu mâna care face 100 kg. făină la zi. Preț e 320 Cor. pe rate.

La dorință trimit gratuit planuri de mori și catalog ilustrat despre toate recvișitele economice. Cu stimă: *L. Olariu*, Budapest, II., Margit-körut 11.

Atragem atențiunea cetitorilor asupra inseratului firmei A. Heinrich & W. Müller, prima fabrică de piele sibiană, de unde se pot procura cele mai bune mărfuri pentru pantofari și ceice au lipsă de astfel de piei. Aceasta firmă e una dintre primele în țara întreagă. Când veți cumpăra să amintiți că ați cedit în Foaiă și o să fiți serviți cât se poate de bine.

O domnișoară

inteligentă, fiică de preot, cu zestre de 3000 coroane în bani și parohie în comună bună, **dorește a se căsători**, cu un teolog absolvent, care va fi ales de preot în aceeași comună. Reflectanții a se adresa sub deviza: „Căsătorie fericită”, la administrația foii acesteia, de unde se vor trimite respectivei.

1832

Casă de vânzare.

În Sibiu, strada Gușteriței Nr. 48, se află de vânzare o casă foarte rentabilă. Preț 33.000 coroane. Doritorii a o cumpăra să se adreseze la **Schmidt Mátyás** în Pécs, Szabadságutca 5. sz.

1834

Casă cu cârcimă

împreună cu **trafică și prăvălie**, aflătoare lângă drumul țării, constătoare din 4 odăi, curte, popicarie de vară, provăzută cu lumină electrică și apaduct, din cauze familiare **e de vânzare din mână liberă**. Foarte potrivită pentru un comerciant harnic, pentru un depozit de beuturi, pentru un magazin de lemne și chiar și pentru o măcelărie, fiindcă aci împrejur nu se află nici una, și învârțirea oamenilor e foarte mare. Informațiuni se primesc la proprietarul caselor, Sibiu, Poarta Turnului Nr. 93.

1826

Cătră Români americani!

Subscrisa caut pe fratele meu Nicolae Ilie Mohan, născut în Ocna-Sibiului (Vizakna), necăsătorit, plecat în America acum 7 $\frac{1}{2}$ ani, de când am primit scrisori dela el din Indiana-Harbor, Vasinton, Superior Montana, Bloomington și Regina Sask. De aproape trei ani n'am mai primit însă nimic dela el. Murind tata e lipsă la judecătoria de el, pentru a se face împărțiala lăsamântului. Cine ar ști ceva de acest frate al meu, binevoiască a mă înștiința la adresa mea de jos, Orice spese le voi întoarce cu plăcere. Sau binevoiască a-l înștiința pe fratele meu despre această publicație, decă l'ar vedea cineva. **Paraschi-va Bădescu** născută Mohan, București, strada Eduard Grand Nr 6, România. 1821

Casă cu grădină

În Sibiu, strada Reussbach Nr. 13, constătoare din 8 odăi, 2 culine, pivniță, fântână, o șură mare, șopru de automobil și căruța precum și șopuri de lemne, **să dă în arândă** cu prețul de **cor. 150.— lunar**, eventual **să și vinde** din mână liberă cu **cor. 24.000.—**. A se adresa la proprietarul **G. Stuchlich**, Sibiu, strada Turnului (Saggasse) Nr. 5.

1837

Săpunul de lapte de crin Steckenpferd

alui Bergmann & Co., Teschen a/Elbe

se bucură de cea mai mare simpatie și răspândire pretutindeni, mulțumită efectului său și de cel mai bun și recunoscut mijloc în contra pistruelilor și de cel mai neîntrecut întru susținerea unei îngrijiri raționale a pielii și a frumuseții.

Mii de scrisori de recunoștință stau la dispoziția Premiului de mai multe ori Fiți precauți la cumpărare și să se observe apriori la marca „Steckenpferd” și la firma deplină! Se poate căpăta (à 80 ml.) în farmacii, drogerii și parfumerii etc. Asemenea se recomandă și probata cremă de crin „Manera” (à 70 ml. per tubă), care este de un efect minunat întru susținerea mânilor la dame în stare gingașe.

1659

Vilă netedă (parter)

Friedenfelstrasse Nr. 29 (Hallerwiese), constătoare din 4 odăi cu toate apartamentele laterale **e de vânzare**. — Cele mai de aproape acolo.

1822

Mare succes

au inserate în „Foia Poporului” unde sunt citite de mii de persoane de pretutindena din toate țările și din toate cercurile sociale, atât inteligență cât și popor.

De aceea „Foia Poporului” este cel mai potrivit organ pentru publicarea a tot felul de inserate: pentru ocuparea sau căutarea unui post, apoi pentru vânzări, arândări, cumpărări, deschideri de prăvălii și alte instituțiuni, cum și anunțarea a tot felul de mărfuri și articli ce trebuiesc persoanelor singurate sau în familie. — Informații asupra prețului inseratelor se dau cu plăcere la

Administrația

„FOIA POPORULUI”

Anecdote
de
Teodor V. Borza
Prețul 80 bani.
Se pot procura dela
Administrația
Foia Poporului

Senzațiunea ultimă
a fabricii de săpun
G. Meltzer, Sibiu

SĂPUN
Terpentin-Salmiac

Nu e mijloc secret, căci numirea ne spune totul; el ușurează temeinic munca la spălat și curăță cu totul albiturile de miasme

SĂPUN pentru
toaletă

„Marca de aur”
produce ușor spumă și lasă în urmă parfum plăcut

Fabrica de săpun și lumini
mănată cu abur a lui
G. MELTZER, Sibiu
înființată la 1848

Prăvălie și magazin, str. Gușteriții
Fillale: Piața mică și str. Cisnădiei

Revanzătorii primesc rabat mare
— La cumpărări mai mari se fac și altor persoane cele mai moderate prețuri. Oferte și prețuri curente se trimit la cerere gratis și franco.

Dentist Virgil Muntean

SIBIU

Str. Urezului (Reisbergasse) 17

Pune dinți

In canciuc și de aur cu
— prețuri moderate —

De vânzare.

Intr'o comună curat românească, lângă drum de țară, cu gară în loc, e de vânzare din mână liberă un **local pentru boltă, trafică și crăsmă**, cu o întoarcere foarte bună, ceea ce se poate dovedi. De prezent încă să esereciadă aceste drepturi. Adresa se poate afla dela Administrația acestei foi. Pentru răspuns a se adauge marcă.

1843

Nu uita

stimate cetitor, — la comanda sau tot felul de alte cumpărări făcute în urma unui inserat cetit în foia noastră, — a aminti și spune, că despre lucrurile comandate sau cumpărate ai cetit în inseratul din „Foia Poporului”.

Prin aceasta contribui și D-Ta la răspândirea și lățirea foilor noastre, iar pe altă parte vei fi servit de grabă, fără ca aceasta să te coste ceva mai mult.

Cele mai frumoase Ilustrate

Vederi din Sibiu, Porturi naționale, ilustrate artistice și pentru orice ocazi, apoi

Hârtii pentru scrisori

dela cele mai simple până la cele mai fine și mai moderne, în diferite calități și colori moderne se află, cu prețuri ieftine, la

Librăria dela

Foia Poporului

Sibiu

Strada Măcelarilor Nr. 45.

Probați numai odată și vă veți convinge.

Scrierile lui

Emanuil Suciu:

1. „Nunta Țiganului”, comedie originală . . . 60 b.
2. „Țiganul în căruță”, dialog în versuri, ediția III. 30 „
3. „Sara pe uliță”, tablou dela sat, ediția a II-a . 20 „
4. „Țiganul cătană”, comedie originală într'un act ediția a IV-a se va da la tipar . . . 30 „
5. „Țiganul la vânat”, comedie originală în două acte, scrisă în versuri . 40 „
6. „Țiganul la târg”, dialog ediția a II-a și Toastul lui Pamfilie . . . 30 „

Broșurile acestea se pot procura dela Librăria Foii Poporului, precum și dela autor în Măgarei u. p. Szent-ágota (Nagyküküllő m.) trimițând înainte prețul broșurilor, pentru singurate în mărci postale, pentru mai multe în bani, plus 5 bani porto postal, după fiecare broșură. Cu rambursă nu se trimit.

Odol
tot ce este
mai bun pentru dinți

După cum susține știința de azi, Odol e dovedit ca cel mai bun mijloc pentru dinți și gură.

Prețul: sticlă mare K2—
mică „ 1-20

De vânzare.

În Săliște, str. Podului Nr. 135, se vinde din mână liberă o **casă** cu 5 odăi și culină, curte mare, grajduri și o grădină mare. De cătră stradă sunt două odăi, dintre cari una cu ușe pentru prăvălie și vitrină (galantariu) Prețul 22.000 cor. Doritorii de a cumpăra să se adreseze la proprietarul **Ioan Tâmpănariu**, măestru curelar în Săliște (Szelistye, Szeben m.)

1840

1839 Studenți

de pe gimnaziu sau școale reale să primesc în cost pe anul viitor de învățământ la un învățător maghiar unde pot primi și ore private. Tot acolo să pregătesc cu succes și pentru examene supletoare. A se adresa la **Czelnik Eszter**, Sibiu, Str. Urezului Nr. 14.

Restaurațiune românească!

Subscrisul aduc la cunoștință,
că mi-am deschis o

Restaurațiune și Hală de bere

în **SIBIU**, strada Gării Nr. 5
(vis-à-vis de franzelăria STEFAN MOGA)

unde servesc în orice timp beuturi bune, — bere și vinuri, — apoi mâncări calde și reci, bine pregătite și gustoase. (În fiecare zi la 8 ore dimineața se află gulaș bun.) Oferez prânz și în abonament în restaurațiune sau trimis acasă, pe lângă prețuri foarte avantajoase.

Cu toată stima

1878

Maxim Macarie, restaurater.

PALMA
Călcâiul
elastic

1758

PALMA
Observați
durabilitatea

BERSON

e cel mai bun
câlcăiu de gumă.

Ludovic Ferencz

croitor de bărbați
SIBIU, strada Cisnădiei Nr. 12
recomandă p. t. publicului
cele mai noue stofe de
primăvară și vară în mare
asortiment.
Noutățile
sosite chiar acum, pentru haine
de bărbați stofe englezești.

Linia Holland-America Rotterdam

Societate de vapoare
Nederlandă-Americană
Firmă protocolată în Ungaria.
In fiecare săptămână circulare între
Rotterdam și Sibiu.

Banca generală de asigurare mutuală „Transsylvania“

asociație cu garanție limitată în Sibiu (Nagyszeben)
recomandă încheierea de 767

asigurări pe viață în cele mai culante condiții
de polițe (pentru învățători
confesionali și preoți români avantajii deosebite).
Ca speciale combinații deosebit de favorabile sunt de notat:

- Asigurări mixte cu rebonificare
garantată de interese de 3%
- Asigurări simple și mixte cu
participare de 40% la câștig.
- Asigurări mixte cu solvirea ne-
condiționat de două ori a capăt.

Asigurări de foc

deasemeni cu premii foarte
ieftine!
Dela fondarea „Transylvaniei“, sau plătit prin acest institut:

Pagube de incendiu	K	5.755,858-27
Capitale asigurate pe viață		5.635,328-12
In total a fost la Transsyl- vania la 31 Dec. 1913	asig. pe viață	12.067,702-
	asig. de foc	144.436,366-
Capital de fondare și rezerve		2.696,458-

Informațiuni și prospecte să dau în orice moment gratuit
la Direcțiune și la toate agenturile.
Persoane pricepute la afaceri de asigurare (achizitori) cari au legături bune la orașe
și în provincie, să primesc la serviciu totdeauna în cele mai favorabile condițiuni.

Prima negușătorie mare de vinuri Ludwig Fronius

Fabrică de liche-
ruri și serbătorie
de rachuri
Mare negușătorie
de rachuri de
Droșdii, Trevere și
Prune

SIBIU, Pivnița „Mönchhof“

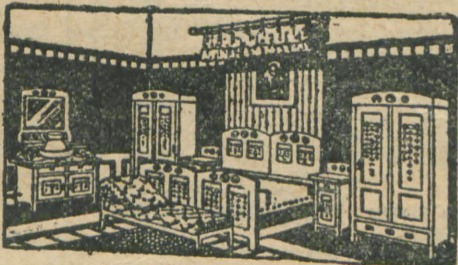
SPECIALITĂȚI:
Tuică veritabilă, fierbere
proprie și Romuri Iamaica
direct importate.

MOBILE

lucrate solid și
conștiențios . . .
se pot comanda la
EMIL PETRUȚIU
Fabrică de mobile
SIBIU — NAGYSZEBEN, str. Sării 37

Specialist în:
mobile de tot felul
pentru tinere nou că-
sătorii, mobilări de
hoteluri, vile, insti-
tute, cafenele și
restaurațiuni

— Telefon Nr. 47 —
cu legătură în com. întreg

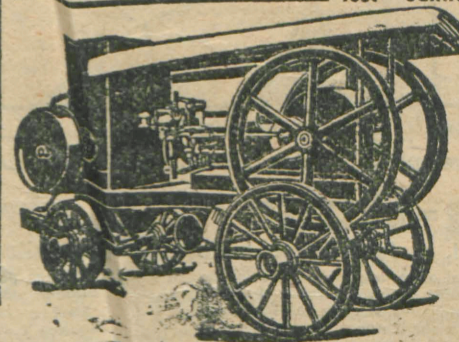
Atelier propriu de tapiserie
Se lucrează după planuri artistice

Material pentru edificat

Traverse — Papă de acoperit — Plac de
izolat — Cement — Gips — Impletituri de
drot — Drot de îngrădit cu ghimpi — Imple-
tituri de tresie pentru stucatură — Scocuri
din fier covăcit și vărsate — Căhăli etc. etc.

Carol F. Jickeli, Sibiu și Alba-Iulia

Societatea HILLE

pe acții și fabrică de mo-
toare cu gaz în Dresden,
fost odinioară MORITZ
Cea mai veche și mai mare fabrică
specială din Germania-de-mijloc de
motoare de tot felul și de instala-
țiuni cu gaz aspirător.
Reprezentanță generală
RĂLMAR ERNŐ, inginer
BUDAPEST
VI. Podmaniczky-u. 4/N. Telefon 22—76
Motoare
cu benzin — cu gaz
petroleu
uleu crud
gaz de pământ
sist. Diesel
cu gaz aspirător
în toate mărimile.
Cercetarea inginerului și calculații
gratis.
1602

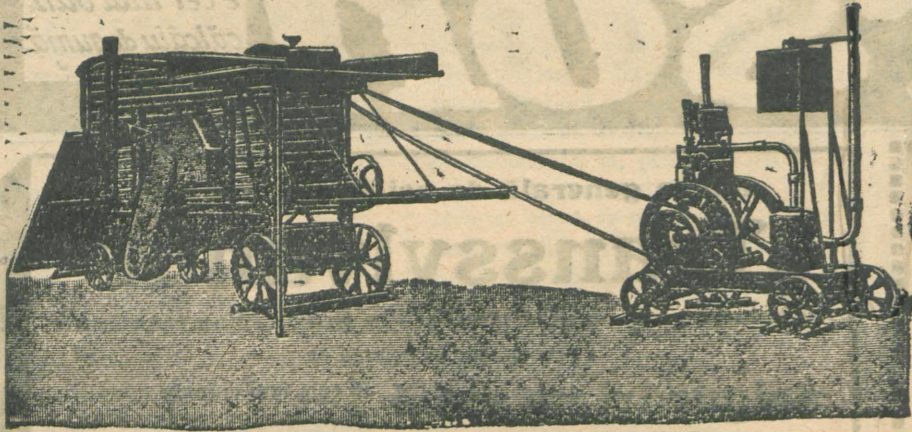
Carol Albert

croitor pentru bărbați
SIBIU
strada Faurilor

recomandă p. t. publicului pentru sezonul de
primăvară și vară bine sortatul seu depozit de
Stofe indigene și străine
pentru pregătirea de haine bărbătești mo-
derne corăspunzătoare la toate pretensiunile.
Principiul meu este: Serviciu conștiențios și neescepțional.

Cel mai perfect în garnituri de îmblătit mai mici

mânate cu motor sunt:

Mașinile de îmblătit și curățit cu batătoare executivă

SP 720 milimetri lățimea dobei și

Mașinile de îmblătit și curățit cu dinți, SP 570 milimetri lățimea dobei ambele cu curățitoare dublă, cele dintâu cu 6 HP, cele din urmă cu 4 HP, mânate cu motor de benzin.

Mașinile lucră excelent, sunt foarte ușor de transportat și se potrivesc foarte bine pentru economii noștri mai mici.

Garanția cea mai mare și modalități favorabile de plătire.

Să se ceară prospecte dela:

Prima fabrică ardeleană de mașini agricole, turnătorie de fier și metal

AND. RIEGER, Sibiu

Rabat deosebit pentru România

Warenhaus Grünberger

casă de cumpărare de primul rang

SIBIU, Strada Ciznădiei

Palatul comandei de corp

Pentru dame mantae, bluse, rochii, jupeane, capoate

Pentru domni raglane, haine complete, pantaloni, mantae de ploale, gileturi moderne

Specialitate

in haine pentru băeși și fetițe

In interesul propriu să cercetați acest depozit

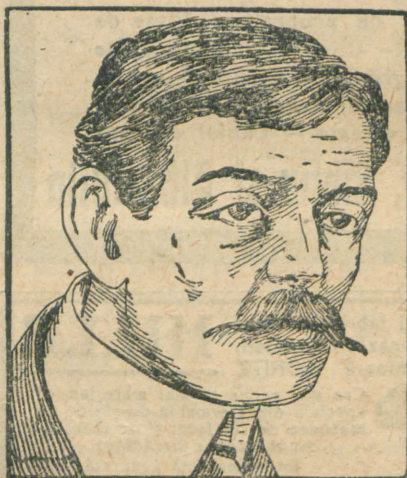
Izvorul „MADONNA“ de Borszék

apă minerală acra naturală fără conținut de fier.

Ca apă de cură se recomandă la îngreunări de mistuire, la suferințe de catar ale organelor de răsuflare și mistuire, la boala de oase, boala engleză (Rachits), boala de rărunchi și la îmbolnăviri de beșică.

Vinul nu se tulbură la amestecare cu apa aceasta.

Se capătă în Sibiu la: Ludwig Fuchs și I. B. Misselbacher sen.

Inainte de intrebuintare.

Dupa intrebuintare.

O astfel de transformare uimitoare produce **Tabletele Kola**

Kola-Dultz

1759

cel mai bun nutremant al naturii, al facultăților mintale și al nervilor

Dispoziție, gândire, activitate, precum și orice mișcare a corpului depind de creeri. Slăbirea puterilor, durerile de cap, depresiunea fizică, istovirea, slăbirea nervilor și slăbirea generală a corpului, sunt semne pentru lipsa de putere de traiu. Dacă voii a Vă simți în totdeauna sănătos și voios, a avea capul limpede, mintea sănătoasă și memoria întărită, a simți munca și strapașele ca o plăcere, atunci luați KOLA-DULTZ. Acesta este adevăratul nutremant pentru nervi și creeri, care în același timp regulează și înviează eanțele și astfel dând putere de viață fiecărui organ al corpului. KOLA DULTZ

dă plăcere și putere de viață

precum și simțul tinereții împreună cu sănătatea și puterea de activitate, care garantează succes și fericire. Luați zilnic un timp oarecare Kola-Dultz, nervii vi se vor întări, orice slăbiciune va dispăre și sub influința sa vă veți simți sănătos și puternic. Kola-Dultz se recomandă de către toate capacitățile medicale ale lumii și se întrebuintează în spitale și sanatorii pentru boale de nervi.

Cereți gratuit Kola Dultz.

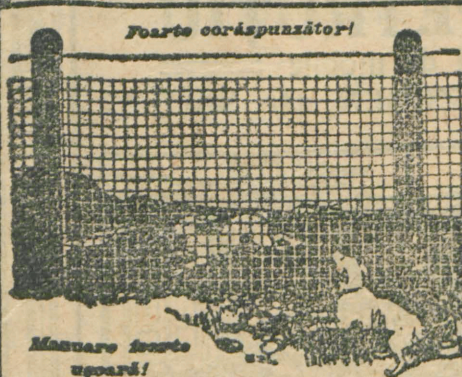
Acuma vă dau ocaziune a vă întări nervii Dv. Trimiteți-mi adresa și vă trimit îndată gratis și franco o cantitate de Kola Dultz, îndestulător spre a Vă face bine și a Vă pune în situațiune a aprecia puterile uimitoare ale preparatului. Dacă vă place puteți comanda mai mult. Scrieți însă momentan înainte de a uita.

Expedițiunea Farmaciei la SFÂNTUL DUH, Budapesta, VI., Secția 608.

Ingrădituri nimitor de ieftine! Invențiune senzațională

Neamărate scrisori de recunoștință dovedesc superioritatea neintrecută a

109

Foarte corespunzător!

Mănușare foarte ușoare!

„HUNGARIA“

Să fabrică numai din sarmă suflată cu zinc. Prețul per metru cvadrat 32 f și mai sus.

Să poate procura la singurul fabricant:

Alexandru Haidekker

fabrică de sarmă, de ingradituri din impletituri și de gratii

Budapesta VIII, Ūllői út 48/50

Serviciu ieftin, repede și conștient. Prețurile ilustrat, gratis și franco.

„Compagnie Generale Transatlantique“

Linia Franceză Linie regulată directă de vapoare repezi =

Havre—Newyork și Canada

preste Basel (Elveția) și Paris

Cancelaria: BUDAPEST, VII, Baros-tér 15

Telefon: József-44-88

LIPIK băi de Thermal și de nămol, vindecă neîntrecut:

cu temperatura de 64°C și cu radioactivitatea isovalentă ei în nămol reuma, ischias, exudate și boale de oase	cu termele alcalice catarele, suferințele de stomac, zahăr și de rărunchi	prin isvoarele cu conținut iodic boale de copil, suferințe de constituție și arterioscleroza
---	---	--

Baie de cură, de beut și nămol — Mâncări dietetice — Sezon anul întreg — Sistem pensional în băi.
Prospecte trimite franco Direcția băilor de terme și nămol în Lipik (Slavonia).
1788

Atențiune!!!

Costum de haine pentru bărbați din mătăasă brută dela 17— cor. în sus	17—	..
costum de haine pentru bărbați englezesc dela 19—	19—	..
costum de haine pentru bărbați de spălat dela 11—	11—	..
paradisii englezesc pentru bărbați dela 12—	12—	..
rocuri de Lüster pentru bărbați	6—	..
costume pentru copii	8—	..
costume de camgarn vânat pentru copii	7-50	..
costume de spălat pentru copii	3-60	..
pantaloni moderni învârgați	5—	..

Mare asortiment în tot felul de păpuși și sandali la 1838
Frații Friedmann, Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 3.

Berea albă și neagră din Bereria dela Trei-Stejari în SIBIU

este foarte bună și gustoasă!

Această bere e căutată și se bea cu plăcere de toți cari o cunosc, atât la orașe cât și la sate 724

Că berea noastră e foarte căutată se poate vedea și de acolo, că cumpărătorii se înmulțesc mereu

Inseratele

numai atunci au valoare mare, dacă sã răspândesc pretutindenea, în toate țările, în toate cercurile sociale. Pentru acest scop se oferă îndosăși înserarea în „FOAIA POPORULUI”. Informații să dau și comanda să primească la administrația „FOAIA POPORULUI”.

5 Atențiune!

50.000 perechi de ghete

4 perechi de ghete numai cor. 8—

Din cauză că mai multe fabrici mari au încetat plățile, am fost încredințat a chețui o mare cantitate de ghete adânc sub prețul de fabricare. Deci eu vând fiecăruia 2 perechi ghete cu șinoare, pentru domni și 2 perechi pentru dame, de piele brună sau neagră, galoșată, cu talpă bătută cu cuie, foarte eleg. fasonul cel mai nou, mărimea conform numărului. Toate 4 perechile costă numai cor. 8—. Trimitere per rambursă

A. GELB, Export de ghete
Krakau Nr. 40
Schimbul e admis sau banii retour.

A apărut o carte de valoare:
„Cultivarea viei, Manuarea vinului, Morburile și vindecarea lor.”

Autorul opusului este Danil D. Graun, inv. și proprietar de vii. Opusul are peste 150 ilustrații și 294 pag. este cenzurat și aprobat prin Ministerul de agricultură reg. ung. sub No. 96780/1912 VIII-1. Se capătă la autor în Somlyógyörtelek p. n. Krasznahídvég (Szilágy megye), cu prețul de 2 coroane plus 20 fill. porto. Librăriile capătă rabat convenit.

Depozit bogat sortat!

A. Henrich & W. Müller
Prima fabrică de piele sibiană
Sibiu, Bachgasse Nr. 3—5,

își recomandă fabricatele lor precum: tălpi pentru opinel din piei înreși de boi și bivoli, Vaches-Croupions și tălpi de bivoli cu margini și fără margini în diferite cualități.

Mai departe se află în depozitul fabricii un mare asortiment în

- Perechi de opinel tăiate pentru femei, bărbați și copii.
- Brandsohikipsen și diferite bucati de tălpi călătoare.
- Piele de vacă de vachș, lucii sau și în pregătirea lor
- Pittlinguri de vachș,
- Kipse de vachș,
- Piele de vițel de vachș,
- Piele crepate de vachș, Boxpittlinge, Mastboze, Roxcaif, Chevreaux în diferite fărbi și fabricate. Piele de oaie în fărbi diverse. Căptușeli de oale. Asortiment bogat în toate necesitățile aparținătoare pantofăritului și în calapoade.

Călcăie de gumă.

Diverse lacuri, creme și mijloace pentru conservarea ghetelor. În despărțământul nostru propriu sã pregăteac, la dorință și după măsură, toate părțile de sus la ghete (foțe) prompt și pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Prețuri solide! Fabricate proprii!
Serviciu coulant exact!

Atelier de curelărie, șelărie și coferărie
ORENDT G. & FEIRI W.

Telefon 313 (odinioară Societatea curelarilor) Telefon 313
Strada Cisnădiei 45 — SIBIU — Heilauergasse 45

Magazin foarte bogat în articole pentru călătorie, călărit, vânat, sport și voiaj, poclăzi și procovături, portmonee și bretele solide și alte articole de galanterie cu prețurile cele mai moderate. Curele de maslu, curele de cusut și legat, Sky (vârzobi) permanent în depozit.

Toate articolele din branșele numite și reparatura lor se execută prompt și ieftin. — Liste de prețuri, la cerere, se trimit franco.
Comandă prin postă se efectuează prompt și conștientios

Mare depozit de hamuri pentru cai dela soierile cele mai ieftine până la cele mai fine, coperitoare (șoluri) de cai și cofere de călătorie. 62

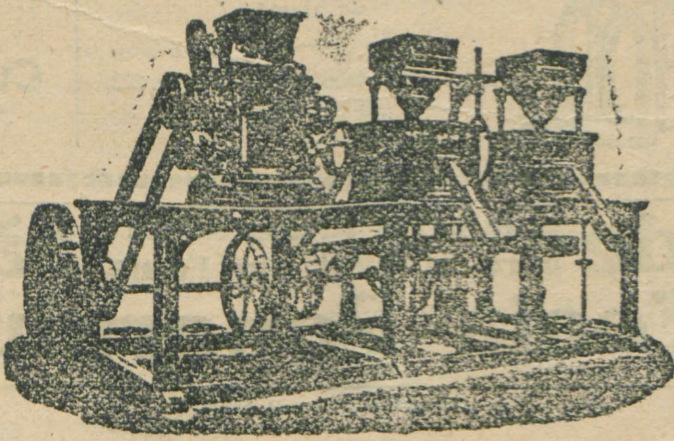
SAM. WAGNER, Sibiu-Nagyszeben, Târgul fânului Nr. 1

Prima turnătorie de fier Sibiană, mare fabrică de mașini agricole și industriale, atelier de mori și mare prăvălie de fier

Atențiune!

Doritorii de-ași procura mori, cilindre pentru asortat făină, pietrii de mori de orice calitate, tot soiul de mașini și unelte agricole, mașini de lână, piua pentru abale (postav) tot soiul de motoare dela cel mai mic și până la cel mai mare, cu un cuvânt tot soiul de mașini precum și Traverse, Cement, Trestie, Chei pentru ziduri, toate fierăriile trebuincioase la clădiri (edificări).

În bogata și bine asortata sa prăvălie de fier se găsesc toate sculele pentru mese-riași fierari, tâmplari, dulgheri etc., cu

prețurile cele mai moderate și condițiuni foarte avantajoase.

Cine are lipsă de ceva din aceste specificite obiecte, să nu cumpere dintr'alt loc până nu se va informa în prima linie la marele fabricant Wagner, atât despre calitatea acelu obiect, cât și despre prețuri și condițiuni.

Acesta e cel mai bun izvor de procurat marfă de primul rang și în comparație foarte ieftin.

Nu Vă lăsați seduși de agenți, mergeți sau scrieți în persoană la sus numita firmă.

Cataloge se trimit gratis și franco.

Prima văpsitorie artistică

transilvăneană, mânăta cu abur și atelier chemic pentru curățirea vestmintelor

se recomandă pentru curățirea de vestminte, descusute sau nedescusute, pentru dame și domni, uniforme, dantele etc.

1707

KARL J. G. MÜHLSTEFFEN

Färbergasse 19 ■ SIBIU ■ Maurergasse 12

Motoare de benz'n de oleiu și motoare „Diesel”

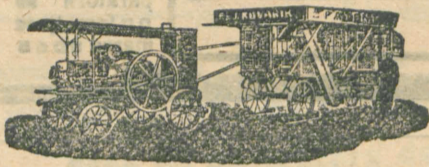
Garnituri complete de imblăit.

Mori patentate, dela 2 HP. in sus, cu cilindru,

liferează cu prețuri fără concurență sub condițiuni de plătire favorabile

FERDINAND SALLER,
fabrică de motoare

SIBIU, Srada Franciscanilor Nr. 6.

Toate reparaturile, sfredelire de cilindre și reconstruire de motoare vechi se execută solid, conștient și ieftin.

Cea mai bună apă pentru dinți.

500 coroane plătesc aceluia, care după folosirea apei de dinți alui Bartilla va suferi iarăși de dureri de măsele sau care va mirosi rău din gură.

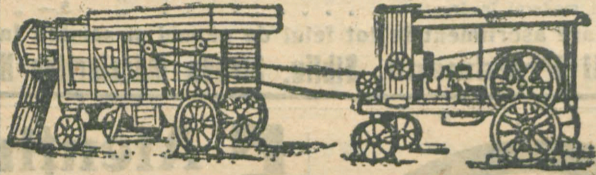
Ed. Bartilla-Winkler's Nachf. **L. PLAN,**
WIEN, X., Goethegasse 7.

A se căpăta în toate farmaciile. — Să se ceară pretutindeni apriat apa de dinți alui Bartilla. Denuțări de falsificări vor fi bine plătite. La locuri unde nu se poate căpăta, trimite eu 7 sticle cu cor. 5.80 franco.

AGRICOLA întreprindere de mașini agricole și motoare

BUDAPEST, V., Kóráll-utca 9

Ce e bun e și ieftin!

Ce e bun e și ieftin!

Motoare de oleiu brut originale șvediane și originale Diesel pentru instalațiuni de mori și pentru alte scopuri industriale.

Motoare de benz'n și oleiu brut pentru garnituri de t. eierat, cari funcționează în toată țara spre deplină îndestulare a cumpărătorilor.

Se află pururea în depozit.

1871

Prețuri moderate. — Condițiunile cele mai favorabile de splivire în rate pe mai mulți ani. — Catalog de prețuri și desușiri de specialitate se dau la cerere grauit și franco.

— Corespondență românească. —

Periculoase sunt infecțiunile dela răni!

Cea mai renumită, de 40 ani în mil de cazuri încercată, veritabila și antiseptica

Salba de casă de Praga

este cel mai bun scut în contra tuturor necurătențiilor pielii, aprinderilor de răni, împiedecă durerile, vindecă sigur și repede și este în urma efec. ului său excelent, probat în mai multe cazuri, o salbă alinătoare la boalele vesicătoare (un fel de beșici de piele), și care în urma bunății sale, n'ar trebui să lipsească din nici o casă.

Expedarea se face zilnic, pe lângă trimiterea banilor înainte, și costă: 1 doză 70 fil., 4 doze cor. 3-16; 10 doze cor. 7- și se trimite francate în toate stațiunile.

B. FRAGNER, furniser de curte c. și r. farmacia „La vulturul negru”, Praga, Kleinseite, Colțul dela Nerudașasse Nr. 203. — Depozit în farmaciile din Austro-Ungaria.

Toate părțile embalagelor poartă „Marea scutită prin lege

Carol F. Jickeli, Sibiu și Alba-Iulia

Insignul pentru coase

Insignul pentru nicovale și ciocane

Coase: Lungimea 70 75 80 85 90 cm.
1 bucată Cor. 1.60 1.60 1.60 2.— 2.—

Pentru fiecare bucată garantez. Adecă schimb orice coasă provăzută cu semnul **CFJ** care nu ar corespunde, chiar și atunci, când ea a fost bătută și întrebuințată. Economilor le pot recomanda cu cea mai mare încredere coasa aceasta. În decursul anilor s'a sporit foarte tare numărul coaselor vândute.

La cumpărare de 10 bucăți, să dă o coasă pe deasupra!

Nicovale pentru coase

Forma Fig. 1 2 3
1 bucată Cor. —.70 —.60 —.60

Tăitoare de coase

Fig. 4 simple duple
1 bucată Cor. —.16 —.40

Ciocane pentru coase

Fig. 5/250 300 6/350 7/300 gr.
1 b. Cor. —.60 —.70 —.70 —.70

Nicovalele și ciocanele pentru coase se vând fiecare bucată sub garanță. Fiecare bucată, care s'ar dovedi de prea tare sau prea moale se schimbă.

Tăitoare pentru cuți de coase

emailate, 1 b. Cor. —.42
țincuite, 1 b. Cor. —.40

Cuți de coase dela 10 fileri în sus în asortiment bogat. — **Cuți de „Bergamo”** albastre, negre, cu insignul **BFJ** 1 buc. Cor. —.80. — **Coade de coase**, pentru coase de cereale, 1 buc. Cor. —.80. **Greble** de fer pentru coase de cereale, de șirofat pe coade simple de coase de lemn, 1 buc. Cor. —.90.

Linia de navigațiune Triest AUSTRO-AMERICANA

Circulație directă de vapoare de poștă din

TRIEST

la

NEWYORK și CANADA

Biroul. Budapest, VII., Thököly-ut 2. sz. 1700

și la următoarele granițe:

Csáktornya: în apropierea gării;
Fiume: Via. Negozianti 5.

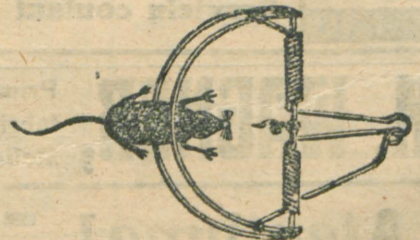

Fântână cu lanț Patent „RAPID”

cu baloane de gumă și țevi de alamă.

La cerere se trimite catalogul Nr. 263 gratis și franco.

1827

Curse (cluxe) pentru tot felul de animale stricacioase.

La dorință se trimite catalogul Nr. 160 gratis și franco.

La comanda dela orice firme, despre care ai aflat din Foale, să amintesti totdeauna, că ai celui inseratul respectiv în „Foaia Poporului” ca astfel să îți servă bine, gabnic și ieftin!